Установа адукацыі
“Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў”

Факультэт інфармацыйна-дакументных камунікацый
Кафедра гісторыка-культурнай спадчынв

УЗГОДНЕНА
Загадчык кафедры
_______________Д. В. Герасіменак
«___»________________ 20___ г.

УЗГОДНЕНА
Дэкан факультэта
_______________Ю. М. Галкоўская
«___»________________ 20___ г.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

“УСЕАГУЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ”
Раздзел IV. НАЙНОЎШЫ ЧАС

для студэнтаў спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
Прафілізацыя: Культурная спадчына і турызм

Складальнік:
Л.У. Ландзіна, доктар гістарычных навук, дацэнт, прафесар кафедры гісторыка-культурнай спадчыны

Разгледжаны і зацверджаны на паседжанні Савета факультэта инфармацыйна-дакументных камунікацый 27.06. 2024, пратакол № 10.

Рэцэнзенты:

кафедра філасофіі, гісторыі і метадалогіі адукацыі УА “Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы”;

І. Р. Чыкалава, доктар гістарычных навук, прафесар, прафесар кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі УА “Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя М. Танка”

Разгледжана і зацверджана на паседжанні кафедры гісторыка-культурнай спадчыны 28. 03. 2024, пратакол № 8.

ЗМЕСТ

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА……………………………………………5
2. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ………………………………………………..6
2.1 Лекцыя 1 *Прадмет і мэты курса. Гістарычны змест найноўшага часу. Перыядызацыя………………………………………………………………….7*
2.2 Лекцыя 2 *Вынікі Першай сусветнай вайны. Версальска-Вашынгтонская сістэма……………………………………………………………..7*
2.3 Лекцыя 3 *Міжнародныя адносіны ў 20-я-30 гг.XX ст. Стварэнне асяродкаў Другой сусветнай вайны…………………………………………….....8*
2.4 Лекцыя 4 *Буржуазна-дэмакратычныя рэвалюцыі ў Еўропе пасля Першай сусветнай вайны………………………………………………………….8*
2.5 Лекцыя 5 *Заходняе грамадства ў 20-я – 30-я гг. XX ст. Стабілізацыя і сусветны эканамічны крызіс………………………………………………….9*
2.6 Лекцыя 6 *Фашызм у Італіі…………………………………………….9*
2.7 Лекцыя 7 *Германія ў гады нацызма (1933–1945)……………………....10*
2.8 Лекцыя 8 *Францыя ў 20-я – 30 я гг. XX ст…………………………......10*
2.9 Лекцыя 9 *Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін Азіі ў міжваенны час..11*
2.10 Лекцыя 10 *Ідэалогія і практыка нацыянальна-вызваленчых рухаў азіяцкіх краін………………………………………………………………….11*
2.11 Лекцыя 11 *Развіццё краін свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст………………………………………………………………………………..12*
2.12 Лекцыя 12 *Міжнародныя адносіны ў другой палове XX – пачатку XXI ст………………………………………………………………………………..12*
2.13 Лекцыя 13 *ЗША з 1945 да нашых дзён…………………………………..13*
2.14 Лекцыя 14 *Вялікабрытанія з 1945 г. да нашых дзён…………………...14*
2.15 Лекцыя 15 *Францыя з 1945 г. да нашых дзён……………………………14*
2.16 Лекцыя 16 *Германія з 1945 г. да нашых дзён…………………………….15*
2.17 Лекцыя 17 *Краіны Азіі ў другой палове XX – пачатку XXI ст……….15*
2.18 Лекцыя 18 *Кітай ў другой палове XX – пачатку XXI ст………………..16*
2.19 Лекцыя 19 *Японія з 1945 г. да нашых дзён………………………………16*

3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ…………………………………………………17
3.1 Семінарскі занятак 1 *Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўстанаўленне савецкай улады ў Расіі. Грамадзянская вайна…………………………………17*
3.2 Семінарскі занятак 2 *Рабочы рух у міжваенны час……………………...18*
3.3 Семінарскі занятак 3 *Іспанія ў 20-я – 30-я гг. Грамадзянская вайна і ўсталяванне фашызма……………………………………………………………19*
3.4 Семінарскі занятак 4 *Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы ў міжваенны час………………………………………………………………19*
3.5 Семінарскі занятак 5-6 *СССР у 20-я-30-я гг…………………………………20*
3.6 Семінарскі занятак 7 *Пачатак Другой сусветнай вайны. Дыпламатычныя і ваенныя падзеі 1939–1941 гг……………………………….21*

3.7 Семінарскі занятак 7 *Вялікая Айчынная вайна і заканчэнне Другой сусветнай вайны*…………………………………………………………………22
3.8 Семінарскі занятак 9 *СССР у 1945–1964 гг*……………………………….23
3.9 Семінарскі занятак 10 *СССР у 1965–1985 гг*……………………………..24
3.10 Семінарскі занятак 11 *Палітычныя і эканамічныя працэсы 1985–1991 г. Распал СССР і развіццё постсавецкай прасторы*……………………………25
3.11 Семінарскі занятак 12 *Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы з 1945 г. да нашых дзён*……………………………………………….....26
3.12 Семінарскі занятак 13 *Лацінская Амерыка ў другой палове XX–пачатку XXI ст*………………………………………………………………………………27

4. РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ……………………………………………..28
4.1 Заданні для кантралюемай самастойнай працы студэнтаў…………….28
4.2 Пералік пытанняў для экзамену (заліку)………………………………..32
4.3 Крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў……………...35

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ
5.1 Вучэбная праграма………………………………………………………...37
5.2 Асноўная літаратура……………………………………………………….61
5.3 Дадатковая літаратура…………………………………………………….62

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Гістарычныя дысцыпліны ўваходзяць у лік асноўных для падрыхтоўкі спецыялістаў сацыякультурнай сферы. Вывучэнне гісторыі ў ВНУ накіравана на фарміраванне асобы, якая павінна всядома арыентавацца ў грамадскім жыцці, кваліфікавана аналізаваць мінулае і сучаснае, усведамляць прыярытэт агульначалавечых каштоўнасцей, паважаць і захоўваць гісторыка-культурную спадчыну. Адзначаныя сацыяльныя і прафесійныя кампетэнцыі ў максімальнай ступені павінны быць у спецыялістаў, занятых у сферы музейнай справы.

Курс усеагульнай гісторыі найноўшага часу, як з'яўляецца заключнай часткай комплекснага вывучэння ўсеагульнай гісторыі, разглядае гістарычныя працэсы і падзеі з сусветным масштабе на працягу ХХ – пачатку ХХІ ст. Асаблівая важнасць і цікавасць адзначага перыяду вызначаецца ўключэннем у гэты перыяд падзей недаўняга мінулага і сучаснасці. Гэта выклікае эфект уключанасці кожнага, праз уласную памяць ці памяць старэйшага пакалення, ў разглядаемыя працэсы і падзеі.

Метадалагічнай асновай выкладання з'яўляецца спалучэнне фармацыйнага і цывілізацыйнага (культуралагічнага) падыходаў. Гэта дазваляе, з аднаго боку, прасачыць стадыяльнасць і змену этапаў грамадскага развіцця, а з другой – максімальна ўлічыць цывілізацыйныя асаблівасці асобных краін і рэгіёнаў. У адпаведнасці з прынцыпам гістарызма і гісторыка-генетычным метадам матэрыял выкладаецца ў храналагічнай паслядоўнасці.

У праграме адлюстраваны таксама комплекс праблем, якія характэрызуюць сацыякультурнае развіццё грамадства. Адпаведна, вывучаецца развіццё навукі, тэхнікі, літаратуры і мастацкай культуры перыяда. Зроблены акцэнт на вывучэнне гісторыі паўсядзеннасці, што ўключае не толькі вывучэнне матэрыяльнай культуры, але і разгляд сацыяльнай псіхалогіі, індывідуальных і калектыўных уяўленняў, эвалюцыі гендэрных, сямейна-шлюбных адносінаў і г.д.

Мэтай курса усеагульнай гісторыі найноўшага часу з'яўляецца фарміраванне прафесійных кампетэнцый будучых спецыялістаў-музеязнаўцаў і іх сацыялізацыі, што прадуглеждвае таксама і ўменні набываць новыя веды і прымяняць іх ў прафесійным і штодзенным асяроддзі.

Адзначаная мэта прадугледжвае вырашэнне наступных *задач:*

- вызначэнне месца, ролі і зместа перыяда найноўшай гісторыі;
- абгрунтаванне перыядызацыі, і таксама высвятленне праблем вылучэння перыядаў;
- усведамленне цэласнасці сусветна-гістарычнага працэсу;
- стварэнне комплекснай карціны развіцця сусветнай цывілізацыі з сістэмным бачаннем гістарычнага працэса праз сінхранізацыю, правядзенне аналогій, параўнанне, вылучэнне сувязяў прычын і наступстваў;
- раскрыццё унутранай логікі гістарычных працэсаў і падзей, прасочванне іх дынамікі і ўзаемасувязі;

- выхаванне цікавасці і павагі да гісторыка-культурнай спадчыны іншых народаў; суаднясенне дасягненняў сусветнай і айчыннай матэрыяльнай і духоўнай культуры;
- забеспячэнне пераемнасці і ўзаемасувязі матэрыяла выкладаемага курса як з ведамі, атрыманымі ў агульнаадукацыйнай школе, так і са зместам сумежных дысцыплін праз міжпрадметныя сувязі.

У выніку вывучэння курса студэнт *павінен ведаць:*
- гістарычнае значэнне перыяда, крытэрыі перыядызацыі, змест і структуру курса;
- асноўныя тэндэнцыі, працэсы і падзеі ў развіцці цывілізацый, краін і народаў;
- сувязь прычын і наступстваў гістарычных падзей і працэсаў, суадносіны гістарычнай пераемнасці і нераўнамернасці;
- асаблівасці зместу і развіцця заходняй і усходняй цывілізацыйнай мадэлі;
- уплыў сацыяльных і культурных інстытутаў на практыку палітычнай дзейнасці.

Студэнт павінен *умець:*
- выкарыстоўваць асноўныя і дадатковыя крыніцы па выкладаемым курсе, вызначаць іх змест і сацыяльную накіраванасць;
- аналізаваць гістарычныя працэсы і падзеі, параўноўваць і інтэрпрэтаваць розныя пункты гледжання, выпрацоўваць і аргументаваць уласныя меркаванні;
- чытаць інфармацыю гістарычных карт, схем, дыяграм, а таксама ілюстрацыйнага матэрыялу;
- прымяняць у кантэксце сусветнай гісторыі веды па сумежных дысцыплінах (сусветнай мастацкай культуры, філасофіі, сусветнай літаратуры, рэлігіязнаўстве, культуралогіі, айчынай гісторыі і г.д.).

Рэалізуючы прыведзеныя задачы, выкладчык можа акцэнтаваць увагу на тых ці іншых праблемах з улікам канкрэтнай аўдыторыі ці змены колькасці гадзін. Таму магчымыя (у межах адведзеных гадзін) карэктывы ў рамках рабочай праграмы з захаваннем зместу і прапорцый выкладаемага матэрыяла.

ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ
ПЛАН-КАНСПЕКТ ЛЕКЦЫЙ

Лекцыя 1. Прадмет і мэты курса. Гістарычны змест найноўшага часу. Перыядызацыя

1.Прадмет курса. Месца найноўшай гісторыі ў сусветным гістарычным працэсе. Храналагічныя рамкі. Перыядызацыя і яе варыянты. Перыядызацыя, прынятая ў савецкай і постсавецкай гістарыяграфіі. Праблемы гістарыяграфіі найноўшага часу. Рознасць гістарычных наратываў краін далекага і блізкага замежжа. Мэты і задачы вывучэння курса усеагульнай гісторы найноўшага часу. Першая і Другая сусветныя войны як паказчыкі крызіса заходняй цывілізацыі. Вынікі Першай і Другой сусветный войн. Другая сусветная вайна як прамет гістарыяграфічнай і палітычнай барацьбы. Альтэрнатыўнасць мадэляў развіцця краін пасля Першай сусветнай вайны. Буржуазная дэмакратыя. Савецкая мадэль. Фашызм.

2.Біпалярнасць свету пасля Другой сусветнай вайны. “Халодная вайна” і яе праявы. Лакальныя канфлікты пасля Другой сусветнай вайны. Крушэнне каланіялізма. “Тры міры”. Змены ў міжнародных адносінах пасля 1985 г. Распад СССР і крушэнне біпалярнага свету. Праблемы і перспектывы постсавецкай прасторы.

3. Навукова-тэхнічная рэвалюцыя. Навукова-тэхнічная рэвалюцыя і яе перыядызацыя. Постіндустрыяльнае (інфармацыйнае) грамадства і яго рысы. Карэнныя змены і тэхналогіях, ладзе і стылі жыцця. Тэхнагеннае грамадства і розныя яго праявы. Лічбавізацыя эканамічнай і сацыякультурнай сфер. Сацыяльныя наступствы НТР. Міграцыі, новыя мадэлі навучання і набыцця кваліфікацыі. Асаблівасці рынку працы і занятасці ў інфарм ацыйным грамадстве. Цывілізацыйны крызіс і пошукі шляхоў выйсця з яго. Шматграннасць і стылевая разнастайнасць культуры у ХХ – пачатку ХХІ ст.

Лекцыя 2. Вынікі Першай сусветнай вайны. Версальска-Вашынгтонская сістэма

1.Заканчэнне і наступствы Першай сусветнай вайны. Кастрычніцкая рэвалюцыя і Расіі. Устанаўленне савецкай ўлады як якасна новай эканамічнай, ідэалагічнай, сацыяльнай мадэлі. Незваротныя трансфармацыі ў расійскім грамадстве. Становішча былой Расійскай імперыі пасля прыхода бальшпвікоў да ўлады. Пачатак Грамадзянскай вайны. Брэсцкі мірны дагавор і яго ўмовы. Эканамічны і сацыяльна-палітычны стан краін Захаду пасля заканчэння Першай сусветнай вайны. Брэсцкі дагавор і яго ўмовы Капітуляцыя Германіі..

2.Парыжская мірная канферэнцыя. Асноўныя праблемы еўрапейскага ўрэгулявання. Пазіцыі і інтарэсы вядучых дзяржаў: ЗША, Вялікабрытаніі, Францыі, Італіі, Японіі. Версальскі дагавор з Германіяй, яго ўмовы і наступствы. Падпісанне дагавароў з Аўстрыяй, Турцыяй, Балгарыяй, Венгрыяй. Знікненне імперый і развіццё нацыянальных дзяржаў. Адносіны да Савецкай Расіі. Стварэнне Лігі Нацый і яе задачы. Імкненне ЗША да гегемоніі. Вашынгтонская

канферэнцыя. “Дагавор пяці дзяржаў”. “Дагавор дзевяці дзяржаў”. Канчатковае афармленне Версальска-Вашынгтонскай сістэмы, яе моцныя і слабыя бакі.

Лекцыя 3. Міжнародныя адносіны ў 20-я – 30-я гг. XX ст. Стварэнне асяродкаў Другой сусветнай вайны

1.Усталяванне Версальска-Вашынгтонскай сістэмы і стабілізацыя 20-х гг. “Рускае”, “польскае” і “германскае” пытанні і іх вырашэнне. Савецка-польская вайна і яе вынікі. Савецка-германскае збліжэнне.. Генуэзская канферэнцыя і Рапальскі дагавор. Рэакцыя заходніх краін на савецка-германскае збліжэнне і супрацоўніцтва План Даўэса. Прызнанне СССР заходнімі краінамі. “Паласа прызнанняў” СССР. Роля Лігі Нацый. Пакт Брыяна-Келага. Імкненне Германіі да статуса раўнапраўнай дзяржавы. Дапамога Германіі з боку ЗША і Вялікабрытаніі. Уступленне Германіі ў Лігу Нацый.

2.Змены на міжнароднай арэне пасля ўсталявання фашысцкіх рэжымаў. Знешнепалітычныя прэтэнзіі Італіі і яе нападзенне на Эфіопію. Японска-савецкія і японска-кітайскія адносіны. Увядзенне германскіх войскаў у Рэйнскую дэмілітарызаваную зону. Аншлюс Аўстрыі. “Мюнхенская змова”, расчляненне і акупацыя Чэхаславакіі. “Палітыка суцішэння” Германіі з боку заходніх краін. Намаганні СССР па стварэнні сістэмы калектыўнай бяспекі, прычыны іх няўдачы.

3.Перадумовы савецка-германскага збліжэння. Пазіцыя заходніх краін ва ўмовах знешнепалітычнай актывізацыі Германіі і нарошчвання Германіях ваеннага патэнцыялу. Ідэалагічныя бар’еры паміж СССР і заходнімі краінамію Фактычная знешнепалітычная ізаляцыя СССР. Пакт аб ненападзенні. Сакрэтны пратакол і яго змест. Падрыхтоўка нападзення Германіі на Польшчу. Пагаршэнне сітуацыі на Далекім Усходзе.

Лекцыя 4. Буржуазна-дэмакратычныя рэвалюцыі ў Еўропе пасля Першай сусветнай вайны

1.Наяўнасць розных мадэляў грамадскага развіцця ў міжваенны час. Фактар распаўсюджання ідэй сацыялізма і нацыянальнага самавызначэння. Нераўнамернасць развіцця розных груп краін Захаду.

2. Лістападаўская рэвалюцыя 1918 – 1919 гг. у Германіі. Прычыны і пачатак рэвалюцыі. Сацыял-дэмакраты і камуністы і барацьба плыняў у германскай сацыял-дэмакратыі. Саветы і СНУ – германскі варыянт дваеўладдзя. Мерапрыемствы СНУ ў рамках рэфармісцкай мадэлі. Барацьба камуністаў і сацыял-дэмакратаў. I Усегерманскі з’езд Саветаў. Стварэнне КПГ і абвастрэнне яе канфрантацыі з урадам. Падаўленне камуністычнага руху ў Германіі. Савецкая рэспубліка ў Баварыі і яе падзенне. Выбары ў Нацыянальны сход. Абвяшчэнне Веймарскай рэспублікі. Канстытуцыя 1919 г.. Значэнне Лістапаўскай рэвалюцыі.

3. Рэвалюцыя 1918 г. у Аўстрыі. Абвяшчэнне Аўстрыі рэспублікай. Стварэнне КПА. Устанаўленне буржуазна-дэмакратычнага ладу ў краіне.

Рэвалюцыя 1919 г. у Венгрыі. Абвяшчэнне рэспублікі, ўтварэнне КПВ. Савецкая рэспубліка ў Венгрыі.

Лекцыя 5. Заходняе грамадства ў 20-я – 30-я гг. ХХ ст. Стабілізацыя і сусветны эканамічны крызіс

1.Фактары эканамічнага развіцця. Навукова-тэхнічны прагрэс. Адкладзены попыт. Станаўленне масавай вытворчасці, канвеернай сістэмы, стварэнне новых галін прамысловасці. Мінімальная рэгулюючая роля дзяржавы, яе моцныя і слабыя бакі. «Эра працвітання» і «залатыя 20-я гады».

2.Стабілізацыя ў сацыяльна-палітычным жыцці грамадства. Сацыял-рэфармізм і буржуазна-дэмакратычная мадэль развіцця краін Еўропы. Сацыял-дэмакратычныя партыі як "партыі ўлады" ў заходніх краінах. Шматпартыйнасць у палітычным жыцці заходніх краін. Сацыяльнае рэфарматарства ў дзяржаўнай палітыцы краін Захаду. Урбанізацыя. Міграцыйныя працэсы на ўзроўні краін і кантынентаў. Міграцыя ў еўрапейскіх краін у ЗША і Канаду. Змены ў ладзе жыцця і сацыяльнай структуры грамадства. Рабочы і сацыял-дэмакратычны рух у перыяд стабілізацыі.

4.Прычыны і складаючыя эканамічнага крызісу. Пачатак сусветнага эканамічнага крызісу, яго праявы ў прамысловасці, аграрным сектары, фінансах, знешнім гандлі і глыбіня ў розных краінах. Сацыяльныя наступствы крызісу і этатысцкія меры выхаду з яго.

5."Новы курс" як прыклад дзяржаўнага рэгулявання эканомікі. Вынікі выбараў 1932 г. ў ЗША і палітычныя мэты Ф. Рузвельта. Групы мерапрыемстваў у рамках "новага курса". "Санацыя" прамысловасці, сельскагаспадарчай вытворчасці, банкаў. Прымусовае картэліраванне. Сістэма мерапрыемстваў па забеспячэнні занятасці насельніцтва і сацыяльнай падтрымцы беспрацоўных. Вынікі "новага курса". ЗША напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Лекцыя 6. Фашызм і яго асаблівасці ў Італіі

1.Канцэпцыі сутнасці і ўзнікнення фашызма. Палітычныя, эканамічныя, сацыяльныя, псіхалагічныя карані фашызма. Фашызм як агульнаеўрапейская з'ява.Уплыў на фашызацыю Еўропы вынікаў Першай сусветнай вайны. "Феномен натоўпу" індустрыяльнага грамадства. Асобасныя характарыстыкі фашысцкіх лідэраў і іх уздзеяння на аўдыторыю. Тэарэтычныя асновы фашызма. Антыгуманнасць фашысцкай ідэалогіі.

2. Італія – краіна ўзнікнення фашызма. Становішча ў краіне. Італія – пераможаная краіна ў лагеры пераможцаў. Праблема рэканверсіі італьянскай эканомікі і адаптацыі былых ваеннаслужачых у мірным жыцці. Палітычная праграма Б. Мусаліні і яе разлік на розныя сацыяльныя катэгорыі грамадства. Палітычны крызіс 1922 г. і прыход фашыстаў да ўлады. Паступовыя змены ў палітычным ладзе краіны. Змяненне выбарчай сістэмы, абмежаванне кампетэнцыі парламента, наданне паўнаты функцый Вышэйшаму савету пры Мусаліні і г.д. Пагадненне Ватыкана з урадам Мусаліні. Авенцінскі блок і яго лёс.

3.Эканамічнае развіццё Італіі ў гады фашызма. “Карпаратыўная дзяржава” і “рэжым аўтаркіі”. Карпарацыя як форма сацыяльнай і эканамічнай арганізацым італьянскага грамадства. Сацыяльная структура італьянскага грамадства ў кантэксце карпаратыўнай сістэмы. Знешнепалітычныя мэты Італіі напярэдадні Другой сусветнай вайны. Рэваншысцкія і гегеманісцкія памкненні Італіі напярэдадні Другой сусветнай вайны. Напад Італіі на Эфіопію і анексія Эфіопіі. Стварэнне калоніі Італьянская Усходняя Афрыка.

Лекцыя 7. Германскі фашызм. “Трэці рэйх” у 1933–1945 гг.

1.Эканамічныя, сацыяльна-палітычныя і псіхалагічныя карані германскага фашызма. Канцэптуальная распрацоўка фашысцкай ідэалогіі. Карціна свету паводле нацысцкай ідэалогіі. Арыйская ідэя. Пангерманізм. “Філасофія жыцця.” Акультызм у Трэцім Рэйху. Стварэнне НСДАП. Асоба А. Гітлера і яго “Майн кампф”. “Піўны путч”.

2.Эканамічныя і палітычныя складанасці Веймарскай рэспублікі. Становішча Германіі па выніках Парыжскай канферэнцыі. Псіхалагічны стан грамадства. Эканамічныя і палітычныя праблемы Веймарскай рэспублікі. Намаганні сацыял-дэмакратаў стабілізаваць унутранае становішча ў краіне. Савецка-германскае збліжэнне і рэакцыя на яго вядучых заходніх краін. Дамапога Германіі з боку ЗША. Барацьба нацыстаў за лідэрства ў палітычным жыцці. Падпал Рэйхстага і Лейпцыгскі працэс. Падтрымка нацыстаў вярхушкай германскай буржуазіі. Прычыны няўдачы стварэння адзінага антыфашысцкага фронта ў Германіі і роля ў гэтым сацыял-дэмакратаў і камуністаў. Прыход Гітлера да ўлады і трансфармацыя палітычнай сістэмы Германіі. Канцэнтрацыя ў руках Гітлера усіх вышэйшых дзяржаўных пасад.

3.Унутраная палітыка “Трэцяга Рэйха”. Адносіны да розных палітычных, нацыянальных і сацыяльных груп у грамадстве. Германская паліцыя і яе віды. Прынцып фюрэрства. Уніфікацыя і цэнтралі зацыя кіравання краінай. Рэалізацыя сацыяльных, палітычных і этнічных чыстак. “Нюрнбергскія законы”. Таталітарная сістэма і яе праяўленні. Зліцце партыйнай улады з дзяржаўнай. Эканамічнае развіццё Германіі. Этатызм. Спалучэнне дзяржаўнага кіравання эканомікай і прыватнай маёмасці ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Прыярытэтныя накірункі развіцця прамысловасці. Знешнепалітычныя мэты Германіі і іх рэалізацыя напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Лекцыя 8. Францыя ў 20-я – 30 я гг. XX ст.

1.Становішча Францыі пасля Першай сусветнай вайны. Шматпартыйнасць і палітычная нестабільнасць як рыса палітычнага жыцця краіны. “Нацыянальны блок”, яго праграма і мерапрыемствы. “Левы блок”. Прычыны падзення Левага блоку. Урад Р. Пуанкарэ і яго дзейнасць. Знешняя палітыка Францыі ў 20-я гг. Пазіцыя ў адносінах да Германіі і рэпарацый. Рурскі крызіс. Адносіны з СССР і Германіяй.

2. Сусветны эканамічны крызіс і яго ўплыў на Францыю. Спецыфіка праяў сусветнага эканамічнага крызіса ў Францыі. Урадавая нестабільнасць.

Палітычныя скандалы. “Справа Ставіскага”. Актывізацыя фашысцкага руху і яго спецыфіка ў Францыі. Стварэнне Народнага фронту і яго прыход да ўлады. Палітычны склад урада Народнага фронту. Мерапрыемствы Народнага Фронту ў эканамічнай, сацыяльнай, фінансавай галінах і іх значэнне. Прычыны падзення Народнага фронту.

3. Пагаршэнне ўнутрыпалітычнага становішча Францыі ў другой палове 30-х гг. Актывізацыя прапаганды фашысцкіх і правых партый. Знешнепалітычныя арыеціры ўрада Францыі. Каланіяльная палітыка Францыі. Францыя і палітыка “суцішэння агрэсара”. Становішча краіны напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Лекцыя 9. Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін Азіі ў міжваенны час

1.Становішча азіяцкіх краін як калоній і напалову калоній заходніх дзяржаў. Сельская гаспадарка і панаванне монакультур. Прамысловасць і яе пачатковае становішча. Укладанні замежнага капітала ў эканоміку азіяцкіх краін, іх фінансавая і палітычная залежнасць ад крэдытoрыў і інвестараў. Своеасаблівасць сацыяльнай структуры нееўрапейскага грамадства. Традыцыйны ўклад жыцця. Каставыя, кланавыя, радавыя перажыткі. Рэлігійны і нацыянальны фактары ў сацыяльных адносінах і канфліктах. Трансфармацыя традыцыйнага ладу жыцця пад улывам заходніх краін.

Становішча *Японіі* як адзінай дзяржавы, якая пазбегла ператварэння ў калонію. Стабілізацыя 20-х гг. Барацьба за знешнія рынкі. Частковая лібералізацыя 20-х гг. і фашызацыя краіны ў 30-я гг. Японскі мілітарызм, узмацненне тэннаізму і самурайскага духу. Мемарандум Танака. Япона-амерыканскія супярэчнасці. Захоп Маньчжурыі. Нападзенне на Кітай. Сутыкненні з СССР на Далёкім Усходзе.

Лекцыя 10. Ідэалогія і практыка нацыянальна-вызваленчых рухаў азіяцкіх краін

1. Агульныя ўмовы ўзнікнення і спецыфіка нацыянальна-вызваленчых ідэалогій азіяцкіх краін. Узаемасувязь рэлігійна-нацыянальных фактараў і ідэалогій нацыянальна-вызваленчага руху.

2. Гандызм. Грамадскія і гуманістычныя погляды М.К. Гандзі і ўплыў на яго ідэй Л. Талстога і Кастрычніцкай рэвалюцыі. Ахімса, сварадж, сац’яграха. Мірнае супраціўленне. Закон аб кіраванні Індыяй 1919 г. Дзейнасць Індыйскага Нацыянальнага кангрэса. ІНК і Мусульманская Ліга. Фарміраванне радыкальнага і камуністычнага руху ў Індыі. Роля М.К. Гандзі ў вызваленні Індыі ад англійскага панавання.

3. Кемалізм і яго “шэсць прынцыпаў”. Кемалісцкая рэвалюцыя 1918 г. Дзейнасць М. Кемаля па кансалідацыі грамадства. Абвяшчэнне Турцыі рэспублікай. Кемалізм як урадавая ідэалогія. Прыняцце першай рэспубліканскай канстытуцыі і рэфармаванне грамадства. Усталяванне аднапартыйнага рэжыма.

4. Сун’ятсенізм. “Тры народных прынцыпа” Сунь Ятсена. Стварэнне партыі Гаміньдан. Сіньхайская рэвалюцыя ў Кітаі. Палітычная барацьба ў краіне.

Прычыны і асаблівасці рэвалюцыі 1925 – 1927 гг. Раскол краіны. Пераварот Чан Кайшы. Інтэрвенцыя заходніх дзяржаў. Мерапрыемствы урада Гаміньдана. Адносіны з СССР і ваенная дапамога Савецкага Саюза. Гаміньдан і Камуністычная партыя Кітая. Узнікненне савецкіх раёнаў і І з'езд саветаў Кітая. Барацьба Гаміньдана і КПК. Становішча краіны напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Лекцыя 11. Праблемы будовы пасляваеннага грамадства. Развіццё краін свету ў другой палове ХХ – пачатку ХХІ ст.

1.Раскол пасляваеннага свету і яго біпалярнасць. Капіталістычны і сацыялістычны лагеры. Дэкаланізацыя і стварэнне "трэцяга міра". Праблемы палітычнга і эканамічнага самавызначэння дзяржаў "трэцяга міра".

2. Усталяванне сацыяльнага лібералізму. Сацыял-дэмакратыя і палітыка сацыяльных рэформаў. Сацыялістычны інтэрнацыянал. Еўракамунізм. Крызіс левай ідэалогіі. Кансерватызм і неакансерватызм. Спалучэнне ліберальных і кансерватыўных тэндэнцый ў палітычным развіцці краін.

3. Палітычныя арганізацыя сусветнага супольніцтва. Арганізацыя Аб'яднаных Нацый (ААН). Паўночнаатлантычны пакт (НАТА). Варшаўскі Дагавор. Савет Эканамічнай Узаемадапамогі. Еўрапейскае эканамічнае супольніцтва. Рух Недалучэння.

4. Сусветная эканамічная сістэма і яе цэнтры. Дзейнасць ТНК. Інтэграцыйныя працэсы ў Еўропе. Увядзенне адзінай еўрапейскай валюты. Сусветны Банк і Міжнародны Валютны фонд.

5. Навукова-тэхнічная рэвалюцыя, яе сутнасць, змест і этапы. Сацыяльныя наступствы навукова-тэхнічнай рэвалюцыі. Змененне сацыяльнай мабільнасці, патокаў інфармацыі, выкарыстання часу і арганізацыі жыцця чалавека ва ўмовах інфармацыйнага грамадства. Постіндустрыяльнае грамадства.

6. Рэлігійныя працэсы ў сучасным свеце. Супрацьстаянне заходняга і ўсходняга свету. Рэлігійны фундаменталізм і мадэрнізм. Нетрадыцыйныя рэлігіі. Экуменічны рух.

Лекцыя12. Міжнародныя адносіны ў другой палове ХХ – пачатку ХХІ ст.

1.Пасляваенны падзел свету і "халодная вайна". Стварэнне атамнай зброі. Арганізацыя НАТА і Варшаўскага дагавора. Раскол Германіі. Лакальныя канфлікты другой паловы ХХ ст. і ўмяшальніцтва ў іх звышдзяржаў. Адносіны СССР і ЗША з еўрапейскімі краінамі. Карыбскі крызіс. Канцэпцыі еўрапеізма і атлантызма ў палітыцы краін Заходняй Еўропы. Разрадка 70-х гг. ХХ ст. Серыя "Усходніх дагавароў". Дагаворы СССР і ЗША аб раззбраенні. Цяжкасці разрадкі і прычыны пераходу да канфрантацыі пачатка 80-х гг. ХХ ст..Увядзенне войскаў СССР у Афганістан. "Зорныя войны". Пагаршэнне міжнародных адносін у першай палове 80-х гг..

2. Перабудова ў СССР і новыя ідэалагічныя і знешнепалітычныя арыенціры савецкага кіраўніцтва. Серыя дагавароў СССР і ЗША. Аб'яднанне Германіі. Развал сацыялістычнага лагера і распад СССР.

3. Міжнародныя адносіны ў постсавецкі час. Новыя ідэалагічныя і геапалітычныя рэаліі. Ператварэнне ЗША ў адзіную звышдзяржаву. Павялічэнне ролі Японіі і Германіі. Падзенне ролі ААН. Рост лакальных ваенных канфліктаў. Пашырэнне НАТА на Усход. Лёс ядзернай зброі былога СССР.

4. Праблемы пабудовы "новай Еўропы". Маастрыхцкія пагадненні аб Еўрапейскім Саюзе. Пашырэнне Еўрасаюза. Адносіны паміж ЗША і Заходняй Еўропай. Еўрапейскае супольніцтва як полюс процівагі ЗША. Усходнія краіны (Кітай, Індыя і г.д.) як полюс пабудовы шматпалярнага свету. Расія і постсавецкая прастора ў пошуках арыеціраў. Змяненне міжнароднага статуса Расіі на працягу канца XX – пачатку XXI ст..

5. Лакальныя канфлікты і войны поставецкай эпохі. Вайна ў Югаславіі. Чачэнская вайна. Войны ў Іраку. Войны ў Егіпце, Лівіі, павялічэнне напружанасці на Блізкім Усходзе.

Лекцыя 13. ЗША з 1945 да нашых дзён

1.Стан краіны пасля заканчэння Другой сусветнай вайны. Унутраная палітыка Г. Трумэна. "Справядлівы курс". "Дактрына Трумэна". План Маршала. Вайна ў Карэі. Унутраная і знешняя палітыка адміністрацыі Д. Эйзенхаўэра. Макартызм.

Выбары 1960 г. Прэзідэнтства Дж. Кенэдзі. Палітыка "новых рубяжоў" і стварэння "грамадства спажывання". Разгортванне НТР. Рух "новых левах", студэнцтва, негрыцянскага насельніцтва. Знешнепалітычныя меры урада Дж. Кенэдзі. Прэзідэнтства Л. Джонсана і росквіт неаліберальнага курса. Дасягненні і няўдачы плана стварэння "новага грамадства". Выбары 1968 г. і прыход да ўлады рэспубліканцаў. Новая эканамічная палітыка Р. Ніксана. "Уатэргейтская справа". Знешняя палітыка ЗША ў 70-х гг. Разрадка ў адносінах з СССР і яе праблемы. Еўропа і ЗША. Выбары 1976 г. Унутраная і знешняя палітыка Дж. Картэра .

Прыход да ўлады рэспубліканцаў у 1980 г. Неакансерватызм Р. Рэйгана і Дж. Буша-старэйшага. Рэйганоміка і яе вынікі. Знешняя палітыка ЗША ва ўмовах крушэння біпалярнага свету.

2. Ператварэнне ЗША ў адзіную звышдзяржаву. Унутраная палітыка Б. Клінтана. Фактары эканамічнага ўздыма краіны. Знешнепалітычныя акцыі адміністрацыі ЗША на Балканах і Блізкім Усходзе. Падзеі 11 верасня 2001г. і іх наступствы. Вайна з Іракам. Адносіны з Еўрапейскім супольніцтвам і Расіяй. ЗША пры Дж. Бушы-малодшым. ЗША у пачатку XXI ст. Прэзідэнцтва Б. Абамы і яго мерапрыемствы ў сацыяльнай і эканамічнай палітыцы краіны. ЗША пры Д. Трампе. Адносіны з Расіяй. Унутрыпалітычныя прыярытэты адміністрацыі Трампа. Дж. Байдэн і адміністрацыя дэмакратаў. Эканамічнае і палітычнае становішча ЗША на сучасным этапе.

Лекцыя 14. Вялікабрытанія з 1945 г. да нашых дзён

1.Эканамічны і палітычны стан краіны пасля Другой сусветнай вайны. Нацыянальна-вызваленчы рух у брытанскіх калоніях. Прыход да ўлады лейбарыстаў, іх унутраная і знешняя палітыка. Кіраванне кансерватараў і апошняе прэм'ерства У. Чэрчыля. Лейбарысцкі ўрад 1964–1970 гг. Краіна ў перыяд сусветнага эканамічнага крызіса. Закон "Аб адносінах у прамысловасці".Уступленне Вялікабрытаніі ў ЕЭС. Адносіны Вялікабрытаніі з ЗША і еўрапейскімі краінамі. Нарастанне унутрыпалітычных складанасцей у другой палове 70-х гг. Палітыка "сацыяльнага кантракта". Ольстэрская праблема і спробы яе ўрэгулявання.

2. Прыход да ўлады кансерватараў. Неакансерватызм і яго мерапрыемствы. М. Тэтчэр і тэтчэрызм. Дж. Мэйджар і змяненні ў неакансерватыўным курсе. Э. Блэр ("новы лейбарызм"). Г. Браўн. Вялікабрытанія на сучасным этапе. Прэм'ерства Б. Джонсана і прыярытэты вялікабрытаніі ў знешнепалітычнай галіне. Вялікабрытанія ва ўмовах сучаснага геапалітычнага крызісу.

Лекцыя 15. Францыя з 1945 г. да нашых дзён

1.Заканчэнне Другой сусветнай вайны і ўсталяванне Часовага рэжыма. Праблемы пасляваеннага грамадства ў Францыі. Францыя ў перыяд Чацвертай Рэспублікі. Канстутуцыя 1946 г. і "рэжым партый". Крызіс Чацвертай Рэспублікі.

2. Канстытуцыя 1958 г.. Ш. дэ Голь і галізм. Унутраная і знешняя палітыка Ш. дэ Голя. Вырашэнне Алжырскай праблемы. Рэжым "асабістай улады". Абвастрэннее ўнутрыпалітычнага становішча ў краіне ў 1968 г. Падзенне рэжыму "асабістай улады".

3. Развіццё Францыі ў 70—80-х х гг. Уплыў НТР. Жыскардызм. Францыя ў перыяд сусветнага эканамічнага крызісу. Знешняя палітыка. Еўрапеізм і атлантызм. Адносіны з СССР.

Прэзідэнцкія выбары 1981 г.. Ф. Мітэран. "Левы эксперымент", яго мерапрыемствы і праблемы. Узрастанне крызісных з'яў у пачатку 90-х гг.. Францыя ва ўмовах крушэння біпалярнага свету. Неагалізм.

Прэзідэнцтва Ж. Шырака. Стабілізацыя эканамічнага развіцця. Асаблівасці суадносін палітычных партый ў кіраванні краінай. Францыя на міжнароднай арэне. Ваенныя канфлікты постсавецкага перыяду і пазіцыя Францыі. Нарастанне міжэтнічных і канфесійных праблем у французскім грамадстве. Н. Сарказі. Краіна ў перыяд сусветнага эканамічнага крызіса.

4. Францыя на сучасным этапе. Становішча ў ЕЭС. Праблемы міграцыі. Прэзідэнцтва Ф Аланда. Францыя пры прэзідэнцтве Э. Макрона.

Лекцыя 16. Германія з 1945 г. да нашых дзён

1. Федэратыўная Рэспубліка Германія (ФРГ). Рашэнні Патсдамскай канферэнцыі па германскім пытанні. Нюрнбергскі працэс. Раскол Германіі. Утварэнне зон акупацыі і мерапрыемствы ў іх акупацыйных улад. План Маршала. Узнікненне новых палітычных партый. Ідэя германскага адзінства.

Бонская канстытуцыя. Абвяшчэнне ФРГ. “Германскі эканамічны цуд”. Парыжскія пагадненні 1954 г.. Уступленне ФРГ у НАТА. НТР і эканамічнае развіццё краіны. Сацыяльнае заканадаўства К. Адэнаўэра. Знешняя палітыка. Дактрына Хальштэйна. Прыход да ўлады кааліцыі ХДС/ХСС і СДПГ, яе ўнутраная і знешняя палітыка. ФРГ у 80-х гг.. Прыход да ўлады кааліцыі ХДС/ХСС. Г. Коль і нямецкі варыянт неакансерватызма.

2.Германская Дэмакратычная Рэспубліка (ГДР). Выкананне рашэнняў Патсдамскай канферэнцыі ў савецкай зоне акупацыі. Адраджэнне дзейнасці рабочых партый. Абвяшчэнне ГДР і яе міжнароднае становішча. Развіццё краіны. Падзеі 1953 і 1961 г.. Рэалізацыя сацыялістычнай мадэлі ў ГДР. Эканамічны і палітычны крызіс у канцы 80-х гг. Рэарганізацыя СДПГ.

3. Аб’яднанне Германіі і комплекс праблем германскага адзінства. Выбары 1998 г. і прыход да ўлады сацыял-дэмакратаў (Г. Шродар).

4. Развіццё Германіі на сучасным этапе. Германія ў Еўрапейскім саюзе. Праблемы міграцыі. адносіны з ЗША і Расіяй.

Лекцыя 17. Краіны Азіі ў другой палове ХХ – пачатку ХХІ ст.

1.Разбурэнне каланіяльнай сістэмы пасля Другой сусветнай вайны. Рэлігійны, этнічны, кланавы, і інш. фактары у новых незалежных краінах. Рух недалучэння і пошукі арыеціраў былымі калоніямі.

2. Развіццё дзяржаўна-нацыянальных ідэалогій (“грамадства дабрабыту японскага тыпу”, “чучхэсон”, “панча сіла”. Кемалізм, панарабізм і інш.).Уплыў марксісцкай ідэалгоіі і дапамогі СССР.

3.Набыццё незалежнасці Індыяй. Індыя і Пакістан. Асноўныя палажэнні канстытуцыі 1950 г.. “Курс Неру”. Эканамічныя і палітычныя працэсы 50-х – 70-х гг. Праблемы інедыйскага грамадства. Раскол ІНК. Кіраванне І. Гандзі. Рэфармаванне краіны ў 80-я – 90-я гг. Курс урада Нарасімха Рао. Палітычныя супярэчнасці ў краіне. Сучаснае развіццё Індыі.

4. Мусульманскі свет ў другой палове ХХ – пачатку ХХІ ст. Развіццё *Турцыі* ва ўмовах адыхода ад кемалізма. Другая рэспубліка. Ператварэнне Турцыі ў індустрыяльна-аграрную краіну. Пераварот 1980 г. і ўсталяванне Трэцяй рэспублікі. “Накіроўваемая дэмакратыя”. Рэформы Т. Азала. Роля ісламскага фактара. Чаргаванне перыядаў лаіцызма і ісламізма ва ўнутраным развіцці краіны. Курдская праблема.

Праамерыканская палітыка ўрада Ірана пасля Другой сусветнай вайны. Барацьба за нацыяналізацыю нафтавай памысловасці. Шах Махамед Рэза Пехлеві і палітыка “адчыненых дзвярэй”. “Белая рэвалюцыя”. Ісламская рэвалюцыя 1978 – 1979 гг. Ісламская рэспубліка Іран. Узрастанне ролі ісламскага фундаменталізма.

Красавіцкая рэвалюцыя 1978 г. у *Афганістане.* Нарастанне напружанасці ў краіне. Роля ЗША. Увядзенне савецкіх войскаў. Сітуацыя пасля вываду войскаў СССР. Ісламскі фундаменталізм. Рух Талібан. Краіна на сучасным этапе.

Блізкі Усход пасля Другой сусветнай вайны. Стварэнне дзяржавы *Ізраіль.* Араба-ізраільскія войны. Роля *Егіпта* ў рэгіёне. Становішча краін Блізкага Усхода на сучасным этапе.

Лекцыя 18. Кітай ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

1.Пасляваеннае становішча Кітая. Барацьба паміж Гаміньданам і КПК. Роля дапамогі СССР. Стварэнне КНР, Савецка-кітайскі дагавор 1950 г.. Першая пяцігодка, эканамічныя і палітычныя пераўтварэнні. Другая пяцігодка.

2.Курс на фарсіраваную пабудову сацыялізма. "Вялікі скачок". Палітыка "трох чырвоных сцягоў". "Культурная рэвалюцыя" і крызісны стан грамадства. Культ асобы Мао Цзэдуна. Кітайска-савецкія і кітайска-амерыканскія адносіны ў 60-я – 70-я гг.

3.Кітай пасля смерці Мао Цзэдуна. Крытыка "культурнай рэвалюцыі". Курс на правядзенне "чатырох мадэрнізацый". Дэн Сяопін. Эканамічныя рэформы ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Асаблівасці палітычнай сістэмы краіны і супярэчнасці "кітайскай перабудовы".

4.Сучаснае становішча Кітая. Кітай як адзін з полюсаў шматполюснага свету. Вынікі эканамічнай мадэрнізацыі дзяржавы.

Лекцыя 19. Японія з 1945 г. да нашых дзён

1.Капітуляцыя Японіі і акупацыйны рэжым. Роля ЗША ў пасляваенным развіцці краіны. Сацыяльна-палітычныя і эканамічныя рэформы. Прыняцце новай канстытуцыі. Роля імператарскай улады. Палітычныя партыі ў Японіі. Амерыканскі план эканамічнай стабілізацыі. Перадумовы "японскага эканамічнага цуда".

2.Сан-Францысскі мірны дагавор. Японска-амерыканскі ваенны саюз. Японія ў постакупацыйны перыяд. Рэалізацыя "японскага эканамічнага цуда". Устанаўленне дыпламтычных адносін паміж СССР і Японіяй. Праблема "паўдневых тэрыторый".

Палітычная сістэма Японіі. Роля ліберальна-дэмакратычнай партыі. Праблемы ўнутрыпалітычнага жыцця краіны. Асаблівасці развіцця японскай эканомікі. НТР у Японіі. Знешняя палітыка Японіі. Краіна на сучасным этапе.

Тэматычны блок, прысвечаны СССР, а таксама Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайне, падрабязна разглядаецца на семінарскіх занятках, а дэталевы змест матэрыяла па гісторыі СССР размешчаны ў праграме па найноўшай гісторыі.

3. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

Семінарскі занятак 1. Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўсталяванне савецкай улады ў Расіі. Грамадзянская вайна.

1. Сітуацыя ў краіне вясной-восенню 1917 г. Альтэрнатывы шляхоў развіцця Расіі. Палітычныя сілы ў грамадстве.
2. Ускладненне сацыяльна-палітычнай сітуацыі ў краіне. Крызісы Часовага ўрада. Карнілаўшчына.
3. Кастрычніцкае ўзброенае паўстанне. II Усерасійскі з'езд Саветаў. Першыя дакрэты савецкай улады.
4. Прычыны і пачатак грамадзянскай вайны. Белы і чырвоны рух.
5. Асноўныя падзеі на франтах грамадзянскай вайны.
6. Расія ў перыяд "ваеннага камунізму". Нарастанне супярэчнасцей у грамадстве.

Літаратура:

1. Верт, Н. История Советского государства. 1900-1991гг./ Н. Верт. - М.: ИНРА; Изд-во "Весь мир", 2000. – С. 67-158.
2. Всемирная история: Итоги первой мировой войны / А. Н. Бадак, И. В. Войнич, Н. М. Волчек и др. – Мн.: Харвест; М.: АСТ, 2002. – Т. 20. – С. 7-133.
3. Всемирная история: В 3 ч. / О. А. Яновский, О. В. Бригадина, П. А. Шупляк. – Мн.: ООО "Юнипресс", 2002. – Ч 3: Октябрь 1917- 90-е гг. XX в. – С. 7-28.
4. История России: 1917-1945: Курс лекций/Под ред. В. И. Меньковского. – Мн.: Экоперспектива, 2001. – 238 с.
5. История России: XX в. / Отв. ред. докт. ист. наук В. П. Дмитриенко. – М.: АСТ, 2000. – С. 146-190.
6. Хоскинг, Дж. История Советского Союза. 1917-1991./ Джеффри Хоскинг. – Смоленск: «Русич», 2001. – С. 28-85.
7. Хоскинг, Дж. Россия: народ и империя (1552-1917)./ Джеффри Хоскинг. – Смоленск: «Русич», 2001. – С. 468-498.
8. Новейшая история России. 1914 – 2002: Учебное пособие /Под ред. М. В. Ходякова: - М.: Юрайт – Издат, 2004. – С. 47-147.
9. Семеникова, Л.И. Россия в мировом сообществе цивилизаций /Л.И. Семеникова. – 8-е изд. – М.: «КДУ», 2006. – С. 413-535.

Семінарскі занятак 2. Рабочы рух у міжваенны час

1. Эканамічнае развіццё заходнееўрапейскіх краін і ЗША. Чаргаванне крызісаў і стабілізацыі. Уплыў эканамічнай кан'юнктуры на ўмовы працы і жыцця рабочых.
2. Сацыял-дэмакратыя і яе плыні. Рэвізіянізм. Камунізм.
3. Агульная характарыстыка рабочага руху ў заходніх краінах. Трэд-юніянізм. Дзейнасць сацыял-дэмакратычных партый ва ўрадах краін Еўропы.
4. Міжнародныя арганізацыі рабочых. Сацінтэрн і Камінтэрн.
5. Пазіцыі сацыялістычных і камуністычных партый ва ўмовах фашызацыі Еўропы.

Літаратура:

1. *Всемирная история:* В 3 ч. / О.А. Яновский, О.В. Бригадина, П.А. Шупляк. – МН. : ООО "Юнипресс", 2002. – Ч. 3: Октябрь 1917 – 90-е гг. XX в. – 459 с.
2. *Всемирная история* новейшего времени: Справ. пособие / Е.А. Долгучиц, Е.Г. Колб, В.И. Меньковский и др. – Мн. : Экоперспектива, 1998. – 203 с.
3. *Новейшая история* стран Европы и Америки. XX в.: В 3 ч. / Под ред. А.М. Родригеса., М.В. Пономарева – М. : Изд. центр "Владос", 2001.
4. *Пономарев, М.В., Смирнова, С.Ю.* Новая и новейшая история стран Европы и Америки: учеб пособие / М.В. Пономарев, С.Ю. Смирнова. – М. : Издат. центр "Владос", 2001.
5. *Всемирная история*: В 24 т. / А.Н. Бадак, И.В. Войнич, Н.М. Волчек и др. – Мн. : Харвест; М. : АСТ, 2001 – 2003. – Т. 20 – 24.
6. Вебер, А.Б. Классовая борьба и капитализм. Рабочее и пробсоюзное движение как фактор социально-экономического развития XIX – XX вв. – А.Б. Вебер. – М. : Наука, 1986. – 303 с.

Семінарскі занятак 3. Грамадзянская вайна і ўсталяванне фашызма ў Іспаніі. Франкісцкая Іспанія

1. Становішча Іспаніі пасля Першай сусветнай вайны. Спецыфіка развіцця краіны. Ваенна-манархічная дыктатура Прыма дэ Рывера.
2. Пачатак рэвалюцыі і ўстанаўленне рэспублікі. Мерапрыемствы рэспубліканскага ўрада.
3. Іспанскі варыянт фашызма і яго асаблівасці.
4. Стварэнне Народнага фронта і яго перамога на выбарах 1936 г..
5. Грамадзянская вайна 1936 – 1939 гг. Міжнародная салідарнасць з Іспанскай рэспублікай. Роля СССР. Палітыка "неўмяшальніцтва" заходніх краін. Італа-германская інтэрвенцыя.
6. Падзенне рэспублікі і яго прычыны. Усталяванне дыктатуры Ф. Франка.
7. Унутрапалітычнае развіццё і знешняя палітыка Іспаніі ў перыяд дыктатура Ф. Франка.

Літаратура:

1. *Всемирная история:* В 3 ч. / О.А. Яновский, О.В. Бригадина, П.А. Шупляк. – Мн. : ООО "Юнипресс", 2002. – Ч. 3: Октябрь 1917 – 90-е гг. XX в. – 459 с.
7. *Всемирная история* новейшего времени: Справ. пособие / Е.А. Долгучиц, Е.Г. Колб, В.И. Меньковский и др. – Мн. : Экоперспектива, 1998. – 203 с.
8. *Новейшая история* стран Европы и Америки. XX в.: В 3 ч. / Под ред. А.М. Родригеса., М.В. Пономарева – М. : Изд. центр "Владос", 2001.
9. *Пономарев, М.В., Смирнова, С.Ю.* Новая и новейшая история стран Европы и Америки: учеб пособие / М.В. Пономарев, С.Ю. Смирнова. – М. : Издат. центр "Владос", 2001.
10. *Всемирная история*: В 24 т. / А.Н. Бадак, И.В. Войнич, Н.М. Волчек и др. – Мн. : Харвест; М. : АСТ, 2001 – 2003. – Т. 20 – 24.

Семінарскі занятак 4. Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы ў міжваенны час

1. Асноўныя тэндэнцыі эканамічнага і палітычнага развіцця славянскіх краін.
2. Рабочы рух. Сацыял-дэмакраты і камуністы.
3. Польшча ў міжваенны час. Санацыйны рэжым.
4. Лёс Польшчы ў кантэксце міжнародных адносін 30-х гг. і ў пачатку Другой сусветнай вайны.
5. Палітычнае развіцце Чэхаславакіі. "Мюнхенская змова".
6. Фарміраванне аўтарытарных рэжымаў у Венгрыі, Балгарыі, Румыніі.

Літаратура:

1. *Всемирная история:* Мир в период создания СССР / А. Н. Бадак, И. В. Войнич, Н. М. Волчек и др. – Мн.: Харвест; М.: АСТ, 2002. –С. 93-113.
2. *История Европы* с древнейших времен до наших дней: В 8 т. / Редкол. О. А. Чубарьян и др. – М.: Наука, 2000. – Т. 7.
3. *Новейшая история* стран Европы и Америки. XX в.: В 3 ч. Ч. 1. / Под ред. А. М. Родригеса, М. В. Пономарева. – М.: Изд. Центр "Владос", 2001. – С. 392-425.
4. *Кредер, А. А.* Новейшая история. XX век./ А.А. Кредер. – М.: Центр гуманитарного образования, 1996. – 383 с.
5. *Всемирная история: В 3 ч.* / О. А. Яновский, О. В. Бригадина, П. А. Шупляк. – Мн.: ООО "Юнипресс", 2002. – Ч 3: Октябрь 1917- 90-е гг. XX в. – 459 с.
6. *Новейшая история* зарубежных стран: Европа и Америка (1917-1945) / Под ред. В. К. Фураева. – М.: Просвещение, 1989. – 447 с.
7. *Манусевич А. Я.* "Санация" у власти // Новая и новейшая история. – 1986. - № 4.
8. *Парсаданова В. С.* Юзеф Пилсудский // Вопросы истории. – 1996. - № 1.
9. *Бывшие "хозяева"* Восточной Европы. Политические портреты / Отв. ред. Ю.С. Новопашин. – М. : ИСБ, 1995. – 308 с.
10. *"Восточноевропейский социализм":* становление режима, попытки его модификации, причины поражения / Отв. ред. Ю.С. Новопашин. – М. : ИСБ, 1992. – 473 с.
11. *Наленч, Д., Наленч, Т.* Юзеф Пилсудский / Д. Наленч, Т. Наленч. – М. : Политиздат, 1990. – 398 с.
12. *Политические кризисы* и конфликты 50-х – 60-х гг.в Восточной Европе/ Ред.-сост. Б.И. Желицкий. – М. : Рос. ин-т славяноведения и балканистики, 1993. – 230 с.

Семінарскі занятак 5-6. СССР у 1920- я – 1930 –я гг.

1. Пераход да НЭПа. Змест НЭПа ў розных галінах. Вынікі і прычыны адмены НЭПа.
2. Стварэнне СССР і яго адаптацыя на міжнароднай арэне ў 20-я -30-я гг.
3. Змены ў палітычнай і сацыяльнай структуры СССР у 20-я – 30-я гг. Развіцце савецкага грамадства і новай кіруючай эліты.
4. Барацьба плыняў у ВКП(б) і ўмацаванне пазіцый І. В. Сталіна.
5. Індустрыялізацыя і калектывізацыя ў СССР: сутнасць і задачы, метады і вынікі.

6. Культурная рэвалюцыя і грамадска-палітычнае развіццё ў 20-я гг.
7. Складанасці і сунярэчнасці грамадска-палітычнага жыцця ў 30-я гг. Культ асобы Сталіна і яго вытокі.

Літаратура:

1. *Верт, Н.* История Советского государства. 1900-1991гг. – Н. Верт. - М.: ИНР Изд-во "Весь мир", 2000. – С. 163-265.
2. *Всемирная история:* Канун второй мировой войны / А. Н. Бадак, И. В. Войнич, Н. М. Волчек и др. – Мн.: Харвест; М.: АСТ, 2002. – С. 5 - 44.
3. *Всемирная история:* В 3 ч. / О. А. Яновский, О. В. Бригадина, П. А. Шупляк. – Мн.: ООО "Юнипресс", 2002. – Ч 3: Октябрь 1917- 90-е гг. XX в. – С. 7-28.
4. *История России: 1917-1945*: Курс лекций/Под ред. В. И. Меньковского. – Мн.: Экоперспектива, 2001. – 238 с.
5. *История России: XX в.* / Отв. Ред. В. П. Дмитриенко. – М.: АСТ, 2000. – С. 197-411.
6. *Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917-1991./ Джеффри Хоскинг. – Смоленск: «Русич», 2001. – С. 28-85.
7. *Морен, Э.* О природе СССР: Тоталитарный комплекс и новая империя / Эдгар Морен. – М.: Науч.- изд.центр "Наука для о-ва", 1995. – 220 с.
8. *Волкогонов, Д.В.* Триумф и трагедия: Политический портрет И. В. Сталина: В 2 кн. / Д.В. Волкогонов. – М.: Новости, 1996.
9. *История России, 1917-1995*: учеб. Пособие для вузов: В 4 т./ М. Геллер, А. Некрич. – М.: МИК: Агар, 1996. – Т.1: Утопия у власти 1917-1945. – 499 с.
10. *Новейшая история России*. 1914 – 2002: Учебное пособие / Под ред. М. В. Ходякова: - М.: Юрайт – издат, 2004. – С. 150-260.
11. *Сталин.* Рузвельт. Черчилль. Де Голль. Политические портреты / Сост. В. Велесько. – Мн. : Беларусь, 1991. – 367 с.

Семінарскі занятак 7. Другая сусветная і Вялікая Айчынная вайна

1. Пачатак Другой сусветнай вайны. Напад Германіі на Польшчу. Абвяшчэнне вайны Германіі краінамі Захаду.
2. СССР і Германія на міжнародный арэне і ва ўзаемных адносінах у 1939 – 1941 гг.
3. Савецкі Саюз напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны. Мабілізацыя грамадства і эканомікі.
4. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі Чырвонай Арміі. Прычыны паражэнняў Чырвонай Арміі.
5. Акупацыя Германіяй тэрыторый СССР. Акупацыйныя ўлады і калабарацыя. Нацыянальныя рухі ў рэспубліках Савецкага Саюза.
6. Партызанская і падпольная барацьба ў акупаваных раёнах.

7. Блакада Ленінграда.
8. Бітва пад Масквой.
9. Стварэнне Антыгітлераўскай кааліцыі. Ленд-ліз. Праблема Другога фронта.

Літаратура:

1. *Верт, А.С.* История Советского государства. 1900. – 1991./ Н. Верт. – М. : ИНРА – М, Изд-во “Весь мир”, 2000. – 544 с.
2. *История России.* 1917 – 1995: Учеб. пособие для вузов: В 4 т. / М. Геллер, А. Некрич. – М. : МИК : АГАР, 1996. – Т. 1 – 4.
3. *История России:* 1917 – 1945: Курс лекций /Под ред. В.И. Меньковского. – Мн. : Экоперспектива, 2001. – 238 с.
4. *История России:* XX в. / Отв. ред. В.П. Дмитриенко. – М. : АСТ, 2000. – 608 с.
5. *История России:* XX век: 1939 – 2007 / К.М. Александров и др., под ред. А.Б. Зубова. – М. : АСТ; Астрель, 2009. – 897 с.
6. *Вторая мировая война.* Дискуссии. Основные тенденции / Под ред. В. Михалки – М. : Весь мир, 1997. – 700 с.
7. *Дэвис, Н.* История Европы / Н. Дэвис; пер. с англ. Т.Б. Менской. – М. : АСТ; Транзиткнига, 2004. – 943 с.
8. *Самсонов, А.М.* Вторая мировая война. Очерк важнейших событий / А.М. Самсонов. – М. : Наука, 1990. – 637 с.
9. *Самсонов, А.М.* Москва, 1941: от трагедии поражений – квеликой победе / А.М. Самсонов. – М. : Моск. рабочий, 1991. – 287 с.
10. *Самсонов, А.М.* Сталинградская битва / А.М. Самсонов. – М. : Наука, 1989. – 627 с.
11. *Соколов, Б.* Цена Победы. Великая Отечественная: неизвестное об известном / Б. Соколов. – М. : Моск. рабочий, 1991. – 191 с.
12. *Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917 – 1991 / Дж. Хоскинг. – Смоленск: Русич, 2001. – 496 с.
13. *Яковлев, Н.Н.* Жуков / Н.Н. Яковлев. – Мол. гвардия, 1992. – 459 с.
14. *Ковалев, Б.Н.* Повседневная жизнь России в период нацистской оккупации / Б.Н. Ковалев. – М. : Мол. гвардия, 2011. – 618 с.

Семінарскі занятак 8. Карэнны перalom у Вялікай Айчыннай вайне і заканчэнне Другой сусветнай вайны

1. Сутнасць карэннага пералома ў Вялікай Айчыннай вайне. Сталінградская бітва і яе значэнне.
2. Курская бітва.
3. Тэгеранская канферэнцыя.
4. Ваенныя дзеянні ў Еўропе і Афрыцы у 1942 – 1943 гг.
5. Адкрыццё Другога фронта. Каардынацыя дзеянняў саюзнікаў.
6. Ялцінская канферэнцыя.
7. Ваенныя аперацыі Чывонай Арміі ў Еўропе. Два вектары вызвалення краін Еўропы.
8. Капітуляцыя Германіі. Патсдамская канферэнцыя.
9. Вайна СССР з Японіяй. Заканчэнне і вынікі Другой сусветнай вайны.

Літаратура:

1. *Верт, А.С.* История Советского государства. 1900. – 1991./ Н. Верт. – М. : ИНРА – М, Изд-во “Весь мир”, 2000. – 544 с.
2. *История России.* 1917 – 1995: Учеб. пособие для вузов: В 4 т. / М. Геллер, А. Некрич. – М. : МИК : АГАР, 1996. – Т. 1 – 4.
3. *История России:* 1917 – 1945: Курс лекций /Под ред. В.И. Меньковского. – Мн. : Экоперспектива, 2001. – 238 с.
4.*История России:* ХХ в. / Отв. ред. В.П. Дмитриенко. – М. : АСТ, 2000. – 608 с.
5.*История России:* ХХ век: 1939 – 2007 / К.М. Александров и др., под ред. А.Б. Зубова. – М. : АСТ; Астрель, 2009. – 897 с.
6.*Дэвис, Н.* История Европы / Н. Дэвис; пер. с англ. Т.Б. Менской. – М. : АСТ; Транзиткнига, 2004. – 943 с.
7.*Самсонов, А.М.* Вторая мировая война. Очерк важнейших событий / А.М. Самсонов. – М. : Наука, 1990. – 637 с.
8.*Самсонов, А.М.* Москва, 1941: от трагедии поражений – квеликой победе / А.М. Самсонов. – М. : Моск. рабочий, 1991. – 287 с.
9.*Самсонов, А.М.* Сталинградская битва / А.М. Самсонов. – М. : Наука, 1989. – 627 с.
10.*Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917 – 1991 / Дж. Хоскинг. – Смоленск: Русич, 2001. – 496 с.
11.*К’яры, Б.* Штодзеннасць за лініяй фронту / Бернгард К’яры. – М.: 2008 – 390 с.
12.*Ковалев, Б.Н.* Повседневная жизнь России в период нацистской оккупации / Б.Н. Ковалев. – М. : Мол. гвардия, 2011. – 618 с.

Семінарскі занятак 9. СССР у 1945–1964 гг.

1.Становішча Савецкага Саюза пасля заканчэння Другой сусветнай вайны. Супярэчнасці і канфлікты ў савецкім грамадстве.
2.Узрастанне дырэктыўнай ролі дзяржавы і культу асобы Сталіна. Палітычныя кампаніі і ідэалагічны клімат 1945 – 1953 г.
2. Выбар пасляваеннай мадэлі развіцця. Аднаўленне краіны. Вынікі аднаўленчага перыяду.
4. Прыход да ўлады М.С. Хрушчова. “Хрушчоўская адліга”. ХХ з’езд КПСС і кіруемая дэсталінізацыя.
5.Рэфарматарства ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, сацыяльных адносінах. Развіццё культуры ва ўмовах “пацяплення”.
6. Плыні ў кіраўніцтве краінай. Спроба адстаўкі Хрушчова ў 1957 г.
7. СССР ва ўмовах разгортвання НТР. Супярэчлівы характар “адлігі” і эканамічныя праблемы. Прычыны і вынікі адстаўкі Хрушчова ў 1964 г.

Літаратура:

1. *Верт, А.С.* История Советского государства. 1900. – 1991./ Н. Верт. – М. : ИНРА – М, Изд-во "Весь мир", 2000. – 544 с.
2. *История России:* XX век: 1894 – 1939 / К.М. Александров и др., под ред. А.Б. Зубова. – М. : АСТ; Астрель, 2009. – 1023 с.
3. *История России:* XX век: учебное пособие для студентов исторических специальностей учреждений, обеспечивающих получение высшего образования / О.А. Яновский и др.. Под ред. В.И. Меньковского и О.А. Яновского. – Мн. : РИВШ, 2005. – 703 с.
4. *История России* в новейшее время: учебник / Под ред. А.П. Безбородова. – М. : Инфра – М, 2004. – 416 с.
5. *Буйновский, Э.И.* Повседневная жизнь первых российских ракетчиков и космонавтов / Э.И. Буйновский. – М. : Молодая гвардия, 2005. – 311 с.
6. *Бурлацкий, Ф.М.* Никита Хрущев и его советники – красные, черные, белые /Ф. Бурлацкий. – М. : Эксмо-пресс, 2002. – 445 с.
7. *Мядзведзеў, Р.Н.* М.С. Хрушчоў. Палітычны партрэт / Р.Н. Мядзведзеў. – Мн. : Беларусь, 1989. – 240 с.

Семінарскі занятак 10. СССР у 1965–1985 гг.

1. Прыход да ўлады Л.І. Брэжнева і прыярытэты кіравання. Развіццё экстэнсіўнай мадэлі планавай эканомікі. Эканамічная рэформа ў 1965 г. і яе вынікі. Крыніцы развіцця савецкай эканомікі ў 60-х–першай палове 80-х гг..
2. Змены ў сацыяльнай структуры СССР і жыццёвым ўзроўні насельніцтва.
3. Аднапартыйная сістэма і яе ўмацаванне паводле Канстытуцыі СССР 1977 г.. Ідэалагічны дыктат і дысідэнцкі рух.
4. Нарастанне крызісных з'яў у эканамічным і палітычным жыцці пры пераемніках Брэжнева (Ю.У. Андропаве, К.У. Чарненка). Спробы рэфармавання асобных сфер жыцця краіны.
5. Знешняя палітыка СССР. Разрадка і канфрантацыя ў адносінах з Захадам. СССР і краіны сацыялістычнага лагера.
6. Паўсядзеннае жыццё, асвета, навука, культуры савецкага грамадства.

Літаратура:

1. *Верт, А.С.* История Советского государства. 1900. – 1991./ Н. Верт. – М. : ИНРА – М, Изд-во "Весь мир", 2000. – 544 с.
2. *История России:* XX век: 1894 – 1939 / К.М. Александров и др., под ред. А.Б. Зубова. – М. : АСТ; Астрель, 2009. – 1023 с.
3. *История России:* XX век: учебное пособие для студентов исторических специальностей учреждений, обеспечивающих получение высшего

образования / О.А. Яновский и др.. Под ред. В.И. Меньковского и О.А. Яновского. – Мн. : РИВШ, 2005. – 703 с.
4. *История России* в новейшее время: учебник / Под ред. А.П. Безбородова. – М. : Инфра – М, 2004. – 416 с.
5. *Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917 – 1991 / Дж. Хоскинг. – Смоленск: Русич, 2001. – 496 с.
6. *Сергеев, Ю. В.* Новейшая история (1945 – 1999). Подробности / Ю.В. Сергеев. – М. : АСТ, 2000. – 568 с.
7. *Морен, Э.* О природе СССР: Тоталитарный комплекс и новая империя / Эдгар Морен. – М. : Науч.-изд. центр "Наука для о-ва", 1995. – 220 с.
8. *Л.И. Брежнев.* Материалы к биографии / Сост. Аксютин Ю.В. . – М. : Политиздат, 1991. – 384 с.

Семінарскі занятак 11. Палітычныя і эканамічныя працэсы 1985–1991 г. Распад СССР і развіццё постсавецкай прасторы

1. Прыход да ўлады М.С. Гарбачова і рашэнні Красавіцкага (1985 г.) Пленума ЦК КПСС. Накірункі перабудовы.
2. Рэалізацыя задач перабудовы, яе вынікі і супярэчнасці ў розных галінах.
3. Нацыянальныя рухі ў рэспубліках СССР. Рэгіянальныя канфлікты. Фарміраванне шматпартыйенасці і апазіцыі.
4. Жнівеньскі путч 1991 г.. "Парад суверэнітэтаў" і "вайна законаў". Белавежскія пагадненні. Распад СССР і яго прычыны.
5. Расія як спадкаеміца СССР. Праблема раззбраення. Прэзідэнцтва Б.М. Ельцына. Новыя з'явы ў эканоміцы, палітычным і сацыяльным жыцці Расіі.
6. Кіраванне У.У. Пуціна і Д.А. Мядзведзева. Асноўныя накірункі і вынікі знешняй палітыкі і ўнутранага развіцця Расіі ў пачатку XXI ст..
7.Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін былога СССР. Спробы мадэрнізацыі эканомікі і пошукі арыеціраў у знешняй палітыцы.

Літаратура:

1. *Верт, А.С.* История Советского государства. 1900. – 1991./ Н. Верт. – М. : ИНРА – М, Изд-во "Весь мир", 2000. – 544 с.
2. *История России:* XX век: 1894 – 1939 / К.М. Александров и др., под ред. А.Б. Зубова. – М. : АСТ; Астрель, 2009. – 1023 с.
3. *История России:* XX век: учебное пособие для студентов исторических специальностей учреждений, обеспечивающих получение высшего образования / О.А. Яновский и др.. Под ред. В.И. Меньковского и О.А. Яновского. – Мн. : РИВШ, 2005. – 703 с.
4. *История России* в новейшее время: учебник / Под ред. А.П. Безбородова. – М. : Инфра – М, 2004. – 416 с.

5. *Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917 – 1991 / Дж. Хоскинг. – Смоленск: Русич, 2001. – 496 с.
6. *Сергеев, Ю. В.* Новейшая история (1945 – 1999). Подробности / Ю.В. Сергеев. – М. : АСТ, 2000. – 568 с.
7. *Зенькович, Н.А.* Тайны уходящего века / Н.А. Зенькович. – М. : Олма-пресс, 1998. – 585 с.
8. *Шевченко, В.Н.* Повседневная жизнь Кремля при президентах / В.Н. Шевченко. – М. : М. : Мол. гвардия, 2004. – 468 с.

Семінарскі занятак 12. Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы з 1945 г. да нашых дзён

1. Агульныя ўмовы палітычнага развіцця краін Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы. Усталяванне савецкай палітычнай мадэлі. Стварэнне сістэмы Варшаўскага дагавора.
2. Асноўныя прынцыпы і мясцовыя асаблівасці эканамічнага развіцця. Стварэнне СЭУ.
3. Унутрыпалітычнае развіцце краін Варшаўскага дагавора. Апазіцыйны рух. Падзеі 1956 і 1968 гг. У Венгрыі і Чэхаславакіі, праблемы адносін СССР з Югаславіяй, рух “Салідарнасць” у Польшчы.
4. Перабудова ў СССР. Змены ва ўнутрыпалітычным развіцці краін савецкай мадэлі. Распад СССР і крушэнне Варшаўскага дагавора.
5. Праблемы развіцця і знешнепалітычнай арыентацыі краін былога Варшаўскага дагавора. Пашырэнне НАТА і Еўрасаюза. Пошукі знешнепалітычных арыенціраў ва ўмовах аднапалярнага міра.

Літаратура

1. *Всемирная история:* Итоги второй мировой войны / А. Н. Бадак, И. В. Войнич, Н. М. Волчек и др. – Мн.: Харвест; М.: АСТ, 2002. - С. 88-113.
2. *История Европы* с древнейших времен до наших дней: В 8 т. / Редкол. О. А. Чубарьян и др. – М.: Наука, 2000. – Т. 8.
3. *Новейшая история* стран Европы и Америки. XX в.: В 3 ч. / Под ред. А. М. Родригеса, М. В. Пономарева. – М.: Изд. Центр “Владос”, 2001. – Ч. 3. С. 96-191.
6. *Новейшая история* зарубежных стран: Европа и Америка (1917-1945) / Под ред. В. К. Фураева. – М.: Просвещение, 1989. – 447 с.
7. *Заболотный, В. М.* Новейшая история стран Европы и Северной Америки: Конец XX – начало XXI века / В.М. Заболотный. – М.: ООО “Издательство АСТ”, ООО “Издательство Астрель”, 2004. – С. 292-395.
8. *«Восточноевропейский социализм»:* становление режима, попытки его модификации, причины поражения / Отв. ред. Ю.С. Новопашин. – М.: ИСБ, 1992. – 473 с.

9. *Бывшие* «хозяева» Восточной Европы: Политические портреты / Отв. ред. Ю.С. Новопашин. - М.: ИСБ, 1995. – 308 с.
10. *Политические кризисы* и конфликты 50-х – 60-х гг.в Восточной Европе/ Ред.-сост. Б.И. Желицкий. – М. : Рос. ин-т славяноведения и балканистики, 1993. – 230 с.

Семінарскі занятак 13. Лацінская Амерыка ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

1. Вынікі Другой сусветнай вайны для Лацінскай Амерыкі. Нацыянал-рэфармізм і палітычная нестабільнасць у краінах.
2. Асаблівасці і праблемы эканамічнага і сацыяльна-палітычнага развіцця лацінаамерыканскіх краін.
3. Кубінская рэвалюцыя і яе вынікі. Развіццё Кубы ў другой палове XX – пачатку XXI ст..
4. Чылійская рэвалюцыя 1970 – 1973 гг. Дыктатура Пінатэта. Чылі на сучасным этапе.
5. Лацінская Амерыка ў 80-х гг. XX ст.. Нікарагуанскя рэвалюцыя. Падзенне ваенных дыктатур.
6. Лацінская Амерыка на сучасным этапе.

Літаратура:

1. *Всемирная история* новейшего времени: Справ. пособие / Е.А. Долгучиц, Е.Г. Колб, В.И. Меньковский и др. – Мн. : Экоперспектива, 1998. – 203 с.
2. *Мировая история* новейшего времени: В 2 ч. / Г.М. Кривощёкий, М.Я. Колоцей, М.В. Мартен и др. – Гродно, ГрГу, 1998.
3. *Новейшая история* стран Европы и Америки. XX в.: В 3 ч. / Под ред. А.М. Родригеса., М.В. Пономарева – М. : Изд. центр “Владос”, 2001.
4. *Гонионский, С.А.* Сандино / С.А. Гонионский. – М.: Мол. гвардия, 1965. – 160 с.
5. *Лаврецкий, И.Р.* Эрнесто Че Гевара / И.Р. Лаврецкий. – М. : Мол.гвардия, 1978. – 349 с .
6. *Лаврецкий, И.Р.* Сальвадор Альенде / И.Р. Лаврецкий. – М. : Мол.гвардия, 1975. – 288 с .

4. РАЗДЗЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ.
4.1. ЗАДАННІ ДЛЯ КАНТРАЛЮЕМАЙ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ СТУДЭНТАЎ

Тэма 1. Лакальныя войны і канфлікты пасля Другой сусветнай вайны.

1. Лакальныя ваенныя сутыкненні як увасабленне барацьбы звышдзяржаў за сферы ўплыву ва ўмовах біпалярнага свету. Вайна ў Карэі і В'етнаме.
2. Араба – ізраільскі канфлікт на Блізкім Усходзе і спробы яго ўрэгулявання на сучасным этапе..
3. Вайна ў Афганістане. Становішча ў краіне пасля вываду савецкіх войскаў.
4. Вайна ў Югаславіі і сучаснае становішча ў рэгіёне.
5. Супрацьстаянне Ірака і ЗША. Вайна ў Іраку і сучаснае становішча ў краіне.

Літаратура:

1. Новейшая история стран Азии и Африки: XX век: Учебник для студентов высших учебных заведений: В 3 ч. / Под. ред. А. М. Родригеса. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – Ч. 2. – С. 107-130, 170-178.
2. Новейшая история стран Азии и Африки: XX век: Учебник для студентов высших учебных заведений: В 3 ч. / Под. ред. А. М. Родригеса. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – Ч. 3. – С. 27-42, 42-50, 50-66.
3. Васильев Л. С. История Востока. В 2 т. / Л.С. Васильев. - М.: Высш. шк., 2001. – Т. 2. – С. 440-444.
4. Новейшая история стран Европы и Америки. XX в.: В 3 ч. / Под ред. А. М. Родригеса, М. В. Пономарева. – М.: Изд. Центр "Владос", 2001. – Ч. 3. С. 153-191.
5. Заболотный, В. М. Новейшая история стран Европы и Северной Америки: Конец XX – начало XXI века / В. М. Заболотный. – М.: ООО "Издательство АСТ", ООО "Издательство Астрель", 2004. – С. 350-395.
6. Всемирная история новейшего вргмени: Справ. пособие / Е.А. Долгучиц, Е.Г. Колб, В.И. Меньковский и др. – Мн.: Экоперспектива, 1998. – 203 с.

Тэма 2. Мусульманскі свет з 1945 г. да нашых дзен.

1. Турцыя.
2. Іран.
3. Афганістан.
4. Егіпет.
5. Асаблівасці развіцця іслама і ідэалогіі мусульманскіх краін. Ісламскі фундаменталізм.

Літаратура:

1. Васильев, Л. С. История Востока. В 2 т. / Л.С Васильев. - М.: Высш. шк., 2001. – Т. 2. – С.348-351, 373-383.
2. Новейшая история стран Азии и Африки: XX век: Учебник для студентов высших учебных заведений: В 3 ч. \ Под. Ред. А. М. Родригеса. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – Ч. 3. – С. 4-42, 161-164.
3. Новейшая история стран Азии и Африки: XX век: Учебник для студентов высших учебных заведений: В 3 ч. / Под. Ред. А. М. Родригеса. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – Ч. 2. – С. 5-22.
4. Еремеев,Д. Е. Ислам. Образ жизни и стиль мышления / Д.Е.Еремеев. – М.: Политиздат, 1989. – 286 с.
5. Жданов Н. В., Игнатенко, А. А. Ислам на пороге XXI века / Н.В.Жданов, А.А. Игнатенко. – М.: Политиздат, 1989. – 349 с.

Тэма 3. Сусветная навука і культура ў другой палове XX ст. и на сучасным этапе.

1. НТР ва ўмовах постіндустрыяльнага грамадства. Асноўныя накірункі і перспектывы развіцця сучаснай навукі.
2. Глабалізацыя і развіццё культуры. Новыя тэхналогіі і культура. Масавая і элітарная культура.
3. Шматграннасць літаратурных працэсаў ў другой палове XX ст і на сучасным зтапе. Лацінаамерыканская і японская літаратура.
4. Кінамастацтва ў другой палове XX – пачатку XXI ст. Жанры, тэхналогіі, нацыянальныя школы.
5. Музыка другой паловы XX – пач. XXI ст.
6. Асноўныя накірункі развіцця выяўленчага мастацтва. Новыя тэхналогіі і сінтэз тэхнік у жывапісу.

Літаратура:

1. Яковец, Ю.В. Циклы, кризисы, прогнозы / Ю.В. Яковец. – М.: АСТ, 1999. – 353 с.
2. Дубянецкі, Э.С. Сусветная культура: Ад старажытнасці да нашых дзен: Папулярны энцыклапедычны даведнік / Эдуард Дубянецкі. – Мн.: “Беларуская энцыклапедыя”, 2001. – С. 213-237.
3. Мировая художественная культура.В.2 т. Том 2 / Под ред. проф. Б.А. Эрнегросс. – М.: Высшая школа, 2005. – 511 с.
4. Торосян, В.Г. Культурология: История мировой и отечественной культуоы: учеб. пособие для студентов, обуч. по пед. специальностям / В.Г. Торосян. – М.: гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2005. – С. 426-483, 532-536, 698-733.
5. Новейшая история России. 1914 – 2002: Учебное пособие / Под ред. М. В. Ходякова: - М.: Юрайт – издат, 2004. – С. 335-343, 417-421.

ПЫТАННІ ДЛЯ КАНТРОЛЮ СРС ПА ТЭМАХ:

ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ Ў МІЖВАЕННЫ ЧАС

1 Якія наступствы мела Першая сусветная вайна для Вялікабрытаніі?
2 Што такое “ллойдджарджызм”?
3 Калі і ў сувязі з чым у Вялікабрытаніі назіраўся ўздым рабочага руху?
4 Як развівалася эканоміка Вялікабрытаніі ў гады стабілізацыі?
5 У чым заключаўся канфлікт у вугальнай прамысловасці і якім быў змест закона 1927 г.аб рэгуляванні працоўных адносінаў?
6 З якімі праблемамі сутыкнуўся II лейбарысцкі ўрад і якім чынам гэтыя праблемы вырашаліся?
7 Калі сфарміраваўся і якім быў па партыйнаму складу “нацыянальны урад”?
8 Якія змены адбываліся у брытанскіх палітычных партыях у 1930-х гг.?
9 Якімі былі знешнепалітычныя прыярытэты Вялікабрытаніі ў міжваенны час?

ІСПАНІЯ Ў МІЖВАЕННЫ ЧАС

10 Якой па форме кіравання была Іспанія пасля Першай сусветнай вайны?
11 У чым спецыфіка сацыяльнай структуры Іспаніі?
12 Якія найбольш уплывовыя палітычныя сілы дзейнічалі ў краіне ў пачатку 1920-х гг.?
13 На якія сацыяльныя слаі абапіраўся Прыма-дэ-Рывера?
14 Якія мэты ставілі перад сабой рэспубліканцы?
15 У чым заключаліся мерапрыемствы рэспубліканскага ўрада?
16 Што такое “Іспанская фаланга”?
17 На якія палітычныя сілы абапіраліся фалангісты?
18 Ад якой падзеі пачалося разгортванне грамадзянскай вайны?
19 Што такое “палітыка неўмяшальніцтва”?
20 Якімі былі вынікі грамадзянскай вайны?
21

САЦЫЯКУЛЬТУРНАЕ РАЗВІЦЦЕ ЗАХОДНЯГА ГРАМАДСТВА

22 Якія працэсы ў грамадстве паўплывалі на развіццё культуры?
23 У чым заключалася навуковая рэвалюцыя дадзенага перыяду?
24 Як змяніліся ўмовы жыцця заходняга грамадства?
25 Назавіце найбольш вядомыя дасягененні ў развіцці навукі, тэхнікі, медыцыны?
26 Што такое рэлятывізм у навуцы?
27 Якія мадэрністцкія плыні ў мастацтве вы ведаеце?
28 Што такое сацыялістычны рэалізм?
29 Якія новыя музычныя накірункі з’явіліся ў дадзены перыяд?
30 Каго з найбольш вядомых дзеячаў літаратуры і мастацтва дадзенага перыяду вы можаце назваць

РАЗВІЦЦЁ ПОСТСАВЕЦКАЙ ПРАСТОРЫ

31 У чым заключаўся сістэмны крызіс пасля распаду СССР?
32 Якім чынам было ўрэгулявана пытанне ядзеных узбраенняў у першай палове 1990-х гг.?
33 Якія палітычныя, этнічныя, эканамічныя працэсы назіраліся у рэспубліках былога СССР?
34 У якім геапалітычным становішчы апынулася Расія ў 1990-х гг?
35 Якімі ў 1990-х гг. былі геапалітычныя арыенціры рэспублік Сярэдняй Азіі, Каўказа, Украіны, Беларусі?
36 Якія змены адбыліся на постсавецкай прасторы на працягу 2000-х гг.?
37 Што такое СНД? Якія дзяржавы ўваходзяць у гэта аб’яднанне?
38 Якія існуюць саюзныя пагаднені ў рамках СНД?

4.2 ПЫТАННІ ДЛЯ ЭКЗАМЕНУ

Пытанні для экзамену па ўсеагульнай гісторыі найноўшага часу для студэнтаў 250 гр. ФІДК.

1. Змест і перыядызацыя курса гісторыі найноўшага часу. Асноўныя кірункі развіцця сусветнай супольнасці ў ХХ – пачатку ХХІ ст.
2. Глабальныя праблемы сучаснасці і пошук выйсця з іх. Цывілізацыйны крызіс.
3. Наступствы першай сусветнай вайны. Наяўнасць розных альтэрнатыў развіцця краін Захаду ў пасляваенны час.
4. Рэвалюцыі ў Еўропе пасля першай сусветнай вайны. Лістападаўская рэвалюцыя ў Германіі.
5. Версальска-Вашынгтонская сістэма.
6. Стабілізацыя эканамічнага і палітычнага развіцця заходніх краін і міжнародныя адносіны у 1920-я гг.
7. Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўсталяванне савецкай улады ў Расіі.
8. Грамадзянская вайна і палітыка “ваеннага камунізма” ў Расіі. Ваенная інтэрвенцыя краін Антанты ў Расіі.
9. Палітыка НЭПа ў СССР і яе вынікі. Стварэнне СССР.
10. Індустрыялізацыя, калектывізацыя і культурная рэвалюцыя ў СССР.
11. Праблемы і супярэчнасці развіцця савецкага грамадства ў 30-я гг. Культ асобы Сталіна: прычыны ўзнікнення, праявы, наступствы. СССР у 1945 – 1953 гг.
12. Развіццё краін Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы ў міжваенны час.
13. Вялікабрытанія ў міжваенны час.
14. Іспанія ў міжваенны час. Буржуазна-дэмакратычная рэвалюцыя і яе вынікі.
15. Іспанскі фашызм і яго асаблівасці. Грамадзянская вайна ў Іспаніі і яе наступствы.
16. Сусветны эканамічны крызіс 1929-1933 гг. і яго наступствы. “Новы курс” Рузвельта.
17. Прычыны ўзнікнення і асноўныя рысы фашысцкай ідэалогіі. Італьянскі фашызм.
18. Германскі фашызм: умовы ўзнікнення, асаблівасці і змест ідэалогіі.
19. Германія ў гады фашызма (1933-1945).
20. Францыя ў міжваенны час. Урад Народнага фронту.
21. Рабочы рух у міжваенны час. Сацыял-дэмакратыя і яе плыні, камуністычная ідэя, дзейнасць Камінтэрна і Сацінтэрна.
22. Развіццё навукі і культуры ў першай палове ХХ ст.
23. Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін Усходу ў міжваенны час.
24. Ідэалогіі нацыянальна-вызваленчых рухаў: сун’ятсенізм, гандызм, кемалізм, панарабізм, сацыялістычныя ідэі на Усходзе.
25. Сіньхайская рэвалюцыя ў Кітаі і яе вынікі. Палітычнае развіццё Кітая ў першай палове ХХ ст.

26. Кемалісцкая рэвалюцыя ў Турцыі і развіццё краіны ў міжваенны час.
27. Японія ў міжваенны час. Фашызацыя краіны.
28. Індыя ў першай палове XX ст. Абвяшчэнне незалежнасці.
29. Міжнародныя адносіны ў 30-я гг. і напярэдадні другой сусветнай вайны.
30. Другая сусветная вайна: асноўныя падзеі, этапы, вынікі.
31. Вялікая Айчынная вайна: асноўныя падзеі, этапы і вынікі.
32. Міжнародныя адносіны ў 1945 — 1991 гг. Біпалярнасць свету і “халодная вайна”. Лакальныя канфлікты сярэдзіны XX ст.
33. Навукова-тэхнічная рэвалюцыя: сутнасць, змест, этапы. Эканамічныя, сацыяльныя і культурныя наступствы НТР.
34. Міжнародныя адносіны ў постсавецкі час і ў пачатку XXI ст. Крушэнне біпалярнага свету і пошук шматпалярнасці. Лакальныя канфлікты сучаснасці.
35. Міжнародныя арганізацыі ў палітычнай, эканамічнай, культурнай галіне пасля другой сусветнай вайны.
36. Краіны Захаду ў 50-я-60-я гг.: неаліберальны курс і фарміраванне “грамадства спажывання”
37. Сусветны эканамічны крызіс 70-х гг.. Неакансерватызм.
38. Гістарычная роля сацыял-дэмакратыі і камуністычнага руху пасля другой сусветнай вайны. Еўракамунізм.
39. СССР у 1953-1964 гг.: страты і набыткі “хрушчоўскай адлігі”.
40. СССР у 1965-1985 гг.: праблемы “развітага сацыялізма”.
41. Перабудова ў СССР і яе вынікі. Распад СССР.
42. Краіны сацыялізма ў Еўропе: асаблівасці сацыяльна-палітычнага развіцця ў 1945-1991 гг. і адносіны з СССР. Крушэнне сусветнай сістэмы сацыялізма.
43. Расія і краіны СНД ў постсавецкі перыяд.
44. ЗША ў другой палове 40-х-70-х гг. Пасляваеннае развіццё і неаліберальны курс.
45. ЗША з 80-х гг. XX ст. да нашых дзен. Амерыканскі варыянт неакансератызма і развіццё ЗША на сучасным этапе.
46. Вялікабрытанія ў другой палове 40-х-70-х гг.: праблемы і альтэрнатывы развіцця краіны.
47. Вялікабрытанія з 80-х гг. XX ст. да нашых дзён.
48. Францыя ў 1945 – пачатку 80-х гг.
49. Францыя ў гады “левага эксперымента”. Развіццё краіны ў 90-х гг. XX ст. і на сучасным этапе.
50. Раскол Германіі і стварэнне ГДР і ФРГ. Развіццё ФРГ ў 50-х-70-х гг. XX ст.
51. Германскі неакансерватызм. Аб’яднанне Германіі і праблемы германскага адзінства. Германія на сучасным этапе.
52. Італія з 1945 г. да нашых дзён.
53. Іспанія з 1945 г. да нашых дзён.
54. Японія з 1945 г. да нашых дзен.
55. Кітай ў перыяд мааізма. “Вялікі скачок” і “культурная рэвалюцыя”.

56. Постмааісцкі Кітай і развіццё краіны на сучасным этапе.
57. Індыя пасля другой сусветнай вайны. “Курс Неру”.
58. Індыя падчас кіравання І. Гандзі і яе пераемнікаў. Сучаснае развіццё краіны.
59. Асноўныя тэндэнцыі развіцця мусульманскіх краін пасля другой сусветнай вайны. Турцыя з 1945 г. да нашых дзён.
60. Культура другой паловы XX – пачатку XXI ст і яе шматграннасць ва ўмовах глабалізацыі і інфармацыйнага грамадства.

4.3 КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ СТУДЭНТАЎ

Ацэнка вынікаў вучэбнай дзейнасці ажыццяўляецца ў адпаведнасці з крытэрыямі ацэнкі ведаў і кампетэнцый студэнтаў па дзесяцібальнай шкале.

10 (дзесяць) балаў:

Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы, а таксама па некаторых асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьмовае і лагічнае выкладанне матэрыялу, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; абгрунтаваная аргументацыя ўласных высноў, здольнасць самастойна і творча выконваць складаныя нестандартныя заданні у рамках вучэбнай праграмы; поўнае і глыбокае засваенне зместу асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне выкарыстоўваць навуковыя дасягненні, звязаныя з іншымі дысцыплінамі; творчая самастойная праца на семінарскіх занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень выканання заданняў.

9 (дзевяць) балаў:

Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьмовае і лагічнае выкладанне адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; здольнасць самастойна і творча выконваць складаныя нестандартныя заданні ў межах вучэбнай праграмы; поўнае засваенне зместу асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; актыўная самастойная праца на семинарскіх занятках, сістэматычны удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень выканання заданняў.

8 (восем) балаў:

Сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх пастаўленых пытаннях у аб'ёме вучэбнай праграмы; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьмовае і лігічнае выкладанне матэрыялу, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; здольнасць самастойна выконваць складаныя заданні ў межах вучэбнай праграмы; засваенне зместу асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне арыентавацца ў сутнасці асноўных тэорый і кірункаў навуковай дысцыпліны і аналізаваць іх; актыўная самастойная праца на семінарскіх занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень выканання заданняў.

7 (сем) балаў:

Сістэматызаваныя, веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы; выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьмовае і лагічнае выкладанне матэрыялу, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні; засваенне

зместу асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне арыентавацца у сутнасці асноўных тэорый і кірункаў навуковай дысцыпліны; актыўная самастойная праца на семінарскіх занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі узровень выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў:

Дастаткова сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы; выкарыстанне неабходнай навуковай і спецыяльнай тэрміналогіі, лагічнае выкладанне матэрыялу, уменне абагульняць і рабіць высновы; здольнасць самастойна выконваць тыпавыя заданні ў рамках вучэбнай праграмы; засваенне зместу асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; самастойная праца на семінарскіх занятках, перыядычны удзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы узровень выканання заданняў.

5 (пяць) балаў:

Дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы, лагічнае выкладанне матэрыялу, уменне рабіць высновы; здольнасць самастойна выконваць тыпавыя заданні у рамках вучэбнай праграмы; засваенне зместу асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; уменне самастойна працаваць на семінарскіх занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, здавальняючы ўзровень выканання заданняў.

4 (чатыры) балы - залічана:

Аб'ём ведаў у рамках базавых ведеў; засваенне зместу асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай дысцыпліны; лагічнае выкладанне матэрыялу, уменне рабіць простыя высновы без істотных памылак; уменне выконваць тыпавыя заданні пад кіраўніцтвам выкладчыка; здавальняючы ўзровень выканання заданняў.

3 (тры) балы – не залічана:

Недастатковы аб'ём ведаў; выкладанне матэрыялу з істотнымі фактычнымі і лагічнымі памылкамі; няўменне выконваць тыпавыя заданні; пасіўнасць на семінарскіх занятках, нізкі ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.

2 (два) балы – не залічана:

Фрагментарныя веды; няўменне выкарыстаць навуковую тэрміналопю, наяўнасць у адказе грубых лагічных і фактычных памылак; пасіўнасць на семінарскіх занятках; нізкі ўзровень культуры выканання і афармлення заданняў.

1 (адзін) бал – не залічана:

Адсутнасць ведаў і кампетэнцый у рамках адукацыйнага стандарту ці адмова ад адказу.

5. ДАПАМОЖНЫ РАЗДЗЕЛ
5.1.ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
____________ С.Л. Шпарло
«___» _____________ 2024 г.
Рэгістрацыйны № УД-_____ / вуч.

УСЕАГУЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ
РАЗДЗЕЛ 4. НАЙНОЎШЫ ЧАС

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцпліне для спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны
Прафілізацыя: Культурная спадчына і турызм)

2024

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту агульнай вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0322-03-2023 па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках), вучэбнага плана ўстановы вышэйшай адукацыі па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках). Рэгістрацыйны нумар 6-05-03-29/23 вуч. от 15. 02. 2023 г.

СКЛАДАЛЬНІК

*Л. У. Ландзіна****,*** доктар гістарычных навук, дацэнт, прафесар кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ДУА "Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў".

РЭЦЭНЗЕНТЫ

І. Р. Чыкалава, доктар гістарычных навук, прафесар, прафесар кафедры ўсеагульнай гісторыі і методыкі выкладання гісторыі УА "Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт імя М. Танка".

Д. А. Мігун, кандыдат гістарычных навук, дацэнт, прафесар кафедры філасофіі, гісторыі і метадалогіі адукацыі ДУА "Рэспубліканскі інстытут вышэйшай школы".

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай гісторыка-культурнай спадчыны установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў» (пратакол № 6 ад 25. 01. 2024 г.);

Прэзідыумам навукова-метадычнай Рады установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў»

(пратакол № __ ад __ __ 2024 г.).

Адказны за рэдакцыю: ………………………

Адказны за выпуск: Л. У. Ландзіна

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Гістарычныя дысцыпліны ўваходзяць у лік асноўных для падрыхтоўкі спецыялістаў сацыякультурнай сферы. Вывучэнне гісторыі ў ВНУ накіравана на фарміраванне асобы, якая павінна свядома арыентавацца ў грамадскім жыцці, кваліфікавана аналізаваць мінулае і сучаснае, усведамляць прыярытэт агульначалавечых каштоўнасцей, паважаць і захоўваць гісторыка-культурную спадчыну. Адзначаныя сацыяльныя і прафесійныя кампетэнцыі ў максімальнай ступені павінны быць у спецыялістаў, занятых у сферы музейнай справы.

Вучэбная праграма прызначана для рэалізацыі на першай ступені вышэйшай адукацыі. Курс усеагульнай гісторыі найноўшага часу, як з'яўляецца заключнай часткай комплекснага вывучэння ўсеагульнай гісторыі, разглядае гістарычныя працэсы і падзеі з сусветным масштабе на працягу XX – пачатку XXI ст. Асаблівая важнасць і цікавасць адзначага перыяду вызначаецца ўключэннем у гэты перыяд падзей недаўняга мінулага і сучаснасці. Гэта выклікае

эфект уключанасці кожнага, праз уласную памяць ці памяць старэйшага пакалення, ў разглядаемыя працэсы і падзеі.

Метадалагічнай асновай выкладання з'яўляецца спалучэнне фармацыйнага і цывілізацыйнага (культуралагічнага) падыходаў. Гэта дазваляе, з аднаго боку, прасачыць стадыяльнасць і змену этапаў грамадскага развіцця, а з другой – максімальна ўлічыць цывілізацыйныя асаблівасці асобных краін і рэгіёнаў. У адпаведнасці з прынцыпам гістарызма і гісторыка-генетычным метадам матэрыял выкладаецца ў храналагічнай паслядоўнасці.

У праграме адлюстраваны таксама комплекс праблем, якія характэрызуюць сацыякультурнае развіццё грамадства. Адпаведна, вывучаецца развіццё навукі, тэхнікі, літаратуры і мастацкай культуры перыяда. Зроблены акцэнт на вывучэнне гісторыі паўсядзеннасці, што ўключае не толькі вывучэнне матэрыяльнай культуры, але і разгляд сацыяльнай псіхалогіі, індывідуальных і калектыўных уяўленняў, эвалюцыі гендэрных, сямейна-шлюбных адносінаў і г.д.

Мэтай курса усеагульнай гісторыі найноўшага часу з'яўляецца фарміраванне прафесійных кампетэнцый будучых спецыялістаў-музеязнаўцаў і іх сацыялізацыі, што прадуглеждвае таксама і ўменні набываць новыя веды і прымяняць іх ў прафесійным і штодзенным асяроддзі.

Адзначаная мэта прадугледжвае вырашэнне наступных *задач:*

- вызначэнне месца, ролі і зместа перыяда найноўшай гісторыі;
- абгрунтаванне перыядызацыі, і таксама высвятленне праблем вылучэння перыядаў;
- усведамленне цэласнасці сусветна-гістарычнага працэсу;
- стварэнне комплекснай карціны развіцця сусветнай цывілізацыі з сістэмным бачаннем гістарычнага працэса праз сінхранізацыю, правядзенне аналогій, параўнанне, вылучэнне сувязяў прычын і наступстваў;
- раскрыццё унутранай логікі гістарычных працэсаў і падзей, прасочванне іх дынамікі і ўзаемасувязі;
- выхаванне цікавасці і павагі да гісторыка-культурнай спадчыны іншых народаў; суаднясенне дасягненняў сусветнай і айчыннай матэрыяльнай і духоўнай культуры;
- забеспячэнне пераемнасці і ўзаемасувязі матэрыяла выкладаемага курса як з ведамі, атрыманымі ў агульнаадукацыйнай школе, так і са зместам сумежных дысцыплін праз міжпрадметныя сувязі.

У выніку вывучэння курса студэнт *павінен ведаць:*

- гістарычнае значэнне перыяда, крытэрыі перыядызацыі, змест і структуру курса;
- асноўныя тэндэнцыі, працэсы і падзеі ў развіцці цывілізацый, краін і народаў;
- сувязь прычын і наступстваў гістарычных падзей і працэсаў, суадносіны гістарычнай пераемнасці і нераўнамернасці;
- асаблівасці зместу і развіцця заходняй і усходняй цывілізацыйнай мадэлі;

- уплыў сацыяльных і культурных інстытутаў на практыку палітычнай дзейнасці.

Студэнт павінен *умець:*

- выкарыстоўваць асноўныя і дадатковыя крыніцы па выкладаемым курсе, вызначаць іх змест і сацыяльную накіраванасць;
- аналізаваць гістарычныя працэсы і падзеі, параўноўваць і інтэрпрэтаваць розныя пункты гледжання, выпрацоўваць і аргументаваць уласныя меркаванні;
- чытаць інфармацыю гістарычных карт, схем, дыяграм, а таксама ілюстрацыйнага матэрыялу;
- прымяняць у кантэксце сусветнай гісторыі веды па сумежных дысцыплінах (сусветнай мастацкай культуры, філасофіі, сусветнай літаратуры, рэлігіязнаўстве, культуралогіі, айчынай гісторыі і г.д.).
- Зместам вучэбнай дысцыпліны “Усеагульная гісторыя. Раздзел 1. Старажытны свет” прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый у адпаведнасці з адукацыйным стандартам вышэйшай адукацыі I ступені па спецыяльнасці 1-23 01 12 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны (па напрамках):
- ВК – 4 – Працаваць у камандзе, талерантна ўспрымаць сацыяльныя, канфесійныя, культурныя і іншыя адрозненні;
- ВК – 7 – Валодаць гуманістычным светапоглядам, якасцямі грамадскасці і патрыятызма;
- БПК – 2 – Інтэрпрэтаваць гісторыю сусветных цывілізацый, вызначаць асаблівасці этнічных супольнасцей, культур і іх эвалюцыю, агульную сацыякультурную сітуацыю.
- У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Усеагульная гісторыя. Раздзел 4. Найноўшы час” прадугледжана 164 гадзін, з іх аўдыторных 72, самастойнай работы студэнтаў – 18 гадзін. Рэкамендаваная форма кантролю – экзамен.

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Уводзіны

Тэма 1. Прадмет і мэты курса. Гістарычны змест найноўшага часу. Перыядызацыя

Месца найноўшай гісторыі ў сусветным гістарычным працэсе. Храналагічныя рамкі. Перыядызацыя. Асноўныя праблемы курса.

Першая і Другая сусветныя войны. Альтэрнатыўнасць мадэляў развіцця краін пасля Першай сусветнай вайны. Буржуазная дэмакратыя. Савецкая мадэль. Фашызм. Біпалярнасць свету пасля Другой сусветнай вайны. “Халодная вайна” і яе праявы. Лакальныя канфлікты пасля Другой сусветнай вайны. Крушэнне каланіялізма. “Тры міры”. Змены ў міжнародных адносінах пасля 1985 г. Распад СССР і крушэнне біпалярнага свету. Праблемы і перспектывы постсавецкай прасторы.

Навукова-тэхнічная рэвалюцыя. Постіндустрыяльнае (інфармацыйнае) грамадства. Карэнныя змены і тэхналогіях, ладзе і стылі жыцця. Сацыяльныя наступствы НТР. Цывілізацыйны крызіс і пошукі шляхоў выйсця з яго. Шматграннасць і стылевая разнастайнасць культуры у ХХ – пачатку ХХІ ст.

Раздзел І. Краіны свету ў міжваенны час

Тэма 2. Вынікі Першай сусветнай вайны. Версальска-Вашынгтонская сістэма

Заканчэнне Першай сусветнай вайны. Эканамічны і сацыяльна-палітычны стан краін Захаду пасля заканчэння Першай сусветнай вайны. Капітуляцыя Германіі. Парыжская мірная канферэнцыя. Пазіцыі і інтарэсы вядучых дзяржаў. Версальскі дагавор з Германіяй, яго ўмовы і наступствы. Падпісанне дагавароў з Аўстрыяй, Турцыяй, Балгарыяй, Венгрыяй. Знікненне імперый і развіццё нацыянальных дзяржаў. Адносіны да Савецкай Расіі. Стварэнне Лігі Нацый і яе задачы. Імкненне ЗША да гегемоніі. Вашынгтонская канферэнцыя. “Дагавор пяці дзяржаў”. “Дагавор дзевяці дзяржаў”. Афармленне Версальска-Вашынгтонскай сістэмы, яе моцныя і слабыя бакі.

Тэма 3. Міжнародныя адносіны ў 20-я – 30-я гг. ХХ ст. Стварэнне асяродкаў Другой сусветнай вайны

Усталяванне Версальска-Вашынгтонскай сістэмы і стабілізацыя 20-х гг. “Рускае”, “польскае” і “германскае” пытанні і іх вырашэнне. Савецка-германскае збліжэнне. Генуэзская канферэнцыя і Рапальскі дагавор. План Даўэса. Прызнанне СССР заходнімі краінамі. Роля Лігі Нацый. Пакт Брыяна-Келага. Імкненне Германіі да статуса раўнапраўнай дзяржавы. Дапамога Германіі з боку ЗША і Вялікабрытаніі. Уступленне Германіі ў Лігу Нацый.

Змены на міжнароднай арэне пасля ўсталявання фашысцкіх рэжымаў. Знешнепалітычныя прэтэнзіі Італіі. Японска-савецкія і японска-кітайскія адносіны. Увядзенне германскіх войскаў у Рэйнскую дэмілітарызаваную зону. Аншлюс Аўстрыі. “Мюнхенская змова”. “Палітыка суцішэння” Германіі з боку заходніх краін. Намаганні СССР па стварэнні сістэмы калектыўнай бяспекі, прычыны іх няўдачы. Перадумовы савецка-германскага збліжэння. Пакт аб ненападзенні. Сакрэтны пратакол і яго змест. Падрыхтоўка нападзення Германіі на Польшчу. Пагаршэнне сітуацыі на Далекім Усходзе.

Тэма 4. Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўстанаўленне савецкай улады ў Расіі. Грамадзянская вайна

Становішча ў краіне вясной–восенню 1917 г. Альтэрнатывы развіцця расійскага грамадства. Палітычныя партыі і іх праграмы. Крызісы Часовага ўрада. Нота Мілюкова. Правал наступлення на фронце. Агітацыйная работа бальшавікоў. Крызіс улады летам 1917 г. Мяцеж Л. Карнілава і яго наступствы. Абвяшчэнне Расіі рэспублікай. Бальшавізацыя Саветаў. Падрыхтоўка і правядзенне ўзброенага паўстання ў Петраградзе.

ІІ Усерасійскі з’езд Саветаў. Першыя дакрэты савецкай улады. Мерапрыемствы ў эканамічнай і сацыяльнай галінах. Усталяванне савецкай

улады ў рэгіёнах былой Расійскай імперыі. Барацьба за выхад з вайны. Брэсцкі дагавор, яго ўмовы і наступствы.

Пачатак Грамадзянскай вайны. Роспуск Устаноўчага сходу. "Чырвоны" і "белы" тэрор. Стварэнне УНК. Сацыяльны склад і палітычныя мэты "белага" і "чырвонага" лагераў. Лёс царскай сям'і. Ваенныя дзеянні 1918–1921 гг. Стварэнне Чырвонай арміі. Барацьба з Дзенікіным, Калчаком, Юдзенічам, Врангелем. Прычыны няўдачы "белага" руху. Інтэрвенцыя заходніх краін у Савецкую Расію. Барацьба з Польшчай. Барацьба з нацыянальна-дэмакратычнымі партыямі ў Беларусі, Украіне, Сярэдняй Азіі і на Каўказе.

Сацыяльна-эканамічнае становішча краіны. Палітыка "ваеннага камунізму" і яе мерапраемствы. Сацыяльныя праблемы ў грамадстве і антыбальшавіцкія паўстанні. Перадумовы пераходу да НЭПа.

Тэма 5. Буржуазна-дэмакратычныя рэвалюцыі ў Еўропе пасля Першай сусветнай вайны

Наяўнасць розных мадэляў грамадскага развіцця ў міжваенны час. Фактар распаўсюджання ідэй сацыялізма і нацыянальнага самавызначэння.

Лістападаўская рэвалюцыя 1918–1919 гг. у Германіі. Прычыны і пачатак рэвалюцыі. Сацыял-дэмакраты і камуністы. Саветы і СНУ – германскі варыянт дваеўладдзя. Мерапрыемствы СНУ ў рамках рэфармісцкай мадэлі. Барацьба камуністаў і сацыял-дэмакратаў. I Усегерманскі з'езд Саветаў. Стварэнне КПГ. Падаўленне камуністычнага руху ў Германіі. Савецкая рэспубліка ў Баварыі і яе падзенне. Выбары ў Нацыянальны сход. Абвяшчэнне Веймарскай рэспублікі. Канстытуцыя 1919 г.. Значэнне Лістапаўскай рэвалюцыі.

Рэвалюцыя 1918 г. у Аўстрыі. Абвяшчэнне Аўстрыі рэспублікай. Стварэнне КПА. Устанаўленне буржуазна-дэмакратычнага ладу ў краіне. Рэвалюцыя 1919 г. у Венгрыі. Абвяшчэнне рэспублікі, ўтварэнне КПВ. Савецкая рэспубліка ў Венгрыі.

Тэма 6. Заходняе грамадства ў 20-я – 30-я гг. ХХ ст. Стабілізацыя і сусветны эканамічны крызіс

Фактары эканамічнага развіцця. Навукова-тэхнічны прагрэс. Адкладзены попыт. Станаўленне масавай вытворчасці, канвеернай сістэмы, стварэнне новых галін прамысловасці. Стабілізацыя у сацыяльна-палітычным жыцці грамадства. Сацыял-рэфармізм і буржуазна-дэмакратычная мадэль. Урбанізацыя. Змены ў ладзе жыцця і сацыяльнай структуры грамадства. Рабочы і сацыял-дэмакратычны рух у перыяд стабілізацыі.

Прычыны і пачатак сусветнага эканамічнага крызісу. Праявы крызіса ў прамысловасці, аграрным сектары, фінансах, знешнім гандлі. Сацыяльныя наступствы крызісу і этатысцкія меры выхаду з яго. "Новы курс" як прыклад дзяржаўнага рэгулявання эканомікі. Вынікі выбараў 1932 г. ў ЗША. Групы мерапрыемстваў у рамках "новага курса". "Санацыя" прамысловасці, сельскагаспадарчай вытворчасці, банкаў. Прымусовае картэліраванне. Сістэма

мерапрыемстваў па забеспячэнні занятасці насельніцтва і сацыяльнай падтрымцы беспрацоўных. Вынікі “новага курса”.

Тэма 7. Рабочы рух у міжваенны час

Сацыял-дэмакратыя, яе радыкальная і рэфармісцкая плыні. Стварэнне Камуністычнага Інтэрнацыянала і дамінаванне ў ім УКП(б). Бернскі Інтэрнацыянал. “2 1/2-ы” Інтэрнацыянал. Стварэнне камуністычных партый у еўрапейскіх краінах у 20-я–30-я гг. Стварэнне Сацыялістычнага Інтэрнацыянала. Прафсаюзны рух і яго роля.

Удзел сацыял-дэмакратаў у палітычным жыцці заходніх краін. Стабілізацыя 20-х гг. і яе ўплыў на рабочы рух. Канфрантацыя сацыял-дэмакратаў і камуністаў і яе ўплыў на разгортванне падзей у асобных еўрапейскіх краінах. Сусветны эканамічны крызіс і яго ўплыў на рабочы рух. Барацьба за адзіны фронт супраць фашызму ў 1930-я гг.

Тэма 8. Фашызм у Італіі

Канцэпцыі сутнасці і прычын ўзнікнення фашызма. Палітычныя, эканамічныя, сацыяльныя, псіхалагічныя карані фашызма. Фашызм як агульнаеўрапейская з’ява. Уплыў на фашызацыю Еўропы вынікаў Першай сусветнай вайны. “Феномен натоўпу” індустрыяльнага грамадства. Асобасныя характарыстыкі фашысцкіх лідэраў і іх уздзеяння на аўдыторыю. Тэарэтычныя асновы фашызма. Антыгуманнасць фашысцкай ідэалогіі.

Італія – краіна ўзнікнення фашызма. Становішча ў краіне. Праграма Б. Мусаліні. Палітычны крызіс 1922 г. і прыход фашыстаў да ўлады. Змены ў палітычным ладзе краіны. Пагадненне Ватыкана з урадам Мусаліні. Авенцінскі блок. Эканамічнае развіццё Італіі ў гады фашызма. “Карпаратыўная дзяржава” і “рэжым аўтаркіі”. Знешнепалітычныя мэты Італіі напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 9. Германія ў гады нацызма (1933–1945)

Эканамічныя, сацыяльна-палітычныя і псіхалагічныя карані германскага фашызма. Канцэптуальная распрацоўка фашысцкай ідэалогіі. Стварэнне НСДАП. “Піўны путч”. Эканамічныя і палітычныя складанасці Веймарскай рэспублікі. Барацьба нацыстаў за лідэрства ў палітычным жыцці. Падпал Рэйхстага і Лейпцыгскі працэс. Падтрымка нацыстаў вярхушкай германскай буржуазіі. Прычыны няўдачы стварэння адзінага антыфашысцкага фронта ў Германіі. Прыход Гітлера да ўлады і трансфармацыя палітычнай сістэмы.

Унутраная палітыка “Трэцяга Рэйха”. Адносіны да розных палітычных, нацыянальных і сацыяльных груп у грамадстве. Таталітарная сістэма. Зліцце партыйнай улады з дзяржаўнай. Эканамічнае развіццё Германіі. Этатызм. Прыярытэтныя накірункі развіцця прамысловасці. Знешнепалітычныя мэты Германіі і іх рэалізацыя напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 10. Іспанія ў 20-я – 30-я гг. Грамадзянская вайна і ўсталяванне фашызма

Спецыфіка развіцця краіны. Ваенна-манархічная дыктатура Прыма дэ Рывера. Пачатак рэвалюцыі і ўстанаўленне рэспублікі. Мерапрыемствы рэспубліканскага ўрада. Стварэнне Народнага фронта і яго перамога на выбарах 1936 г.. Асаблівасці іспанскага фашызма. Фашысцкі мяцеж. Грамадзянская вайна 1936–1939 гг. Абарона Мадрыда і меры рэспубліканскага ўрада. Міжнародная салідарнасць з Іспанскай рэспублікай. Роля СССР. Палітыка "неўмяшальніцтва" заходніх краін. Італа-германская інтэрвенцыя. Падзенне рэспублікі і яго прычыны. Усталяванне дыктатуры Ф. Франка.

Тэма 11. Францыя ў 20-я – 30 я гг. XX ст.

Шматпартыйнасць і палітычная нестабільнасць як рыса палітычнага жыцця краіны. "Нацыянальны блок", яго праграма і мерапрыемствы. "Левы блок". Урад Р. Пуанкарэ і яго дзейнасць. Знешняя палітыка Францыі ў 20-я гг. Рурскі крызіс. Адносіны з СССР і Германіяй.

Сусветны эканамічны крызіс і яго ўплыў на Францыю. Урадавая нестабільнасць. Актывізацыя фашысцкага руху і яго спецыфіка ў Францыі. Стварэнне Народнага фронту і яго прыход да ўлады. Мерапрыемствы Народнага Фронту і іх значэнне. Прычыны падзення Народнага фронту.

Пагаршэнне ўнутрыпалітычнага становішча Францыі ў другой палове 30-х гг. Актывізацыя прапаганды фашысцкіх і правых партый. Знешнепалітычныя арыеціры ўрада Францыі. Каланіяльная палітыка Францыі. Становішча краіны напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 12. Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы ў міжваенны час

Асаблівасці эканамічнага, сацыяльна-палітычнага і інацыянальнага развіцця рэгіёну. Палітычная нестабільнасць. Фашызацыя краін. Змяненні меж краін па ўмовах Версальска-Вашнгтонскай сістэмы.

Эканамічны ўздым 20-х гг. у Чэхаславакіі. Т. Масарык як ідэолаг чэхаславацкай дзяржаўнасці. Сусветны эканамічны кразіс і яго праявы ў Чэхаславакіі. Знешнепалітычныя мэты Чэхаславакіі і яе лёс у 1938–1939 гг.

Усталяванне таталітарных рэжымаў у Балгарыі і Югаславіі. Адраджэнне незалежнасці Польшчы. Дзейнасць першага польскага ўрада. Ю. Підсудскі. Польска-савецкая вайны. Рыжскі мірны дагавор. Пераварот 1926 г. Рэжым санацыі. Польшчы і сусветны эканамічны крызіс. Адносіны Польшчы з Германіяй і СССР напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 13. СССР у 20-я-30-я гг.

Наступствы грамадзянскай вайны і палітыкі "ваеннага камунізма". Супраціўленне ўладзе бальшавікоў. Кранштадскае паўстанне. Сутнасць НЭПа. НЭП у сельскай гаспадарцы, прамысловасці, фінансах, гандлі. Вынікі і прычыны згортвання НЭПа. Адносная дэмакратызацыя палітычнага жыцця ў 20-я гг.

Дзейнасць прафсаюзаў, камсамола, нацыянальных і жаночых арганізацый. Аўтарытарныя тэндэнцыі ў кіраванні краінай. Утварэнне СССР. Смерць У. І. Леніна і ўнутрыпартыйная барацьба. Супрацьстаянне І. В. Сталіна і Л. Д. Троцкага. Знешнепалітычнае становішча СССР у 20-я гг. Савецка-германскія адносіны і "паласа прызнанняў" СССР.

Сталінская мадэль развіцця СССР і яе ўсталяванне ў 30-я гг. Індустрыялізацыя. Калектывізацыя. Культурная рэвалюцыя. Іх мэты, правядзенне, вынікі. Прычыны і фактары ўсталявання культу асобы Сталіна. Канстытуцыя 1936 г. Фарміраванне камандна-адміністрацыйнай сістэмы і бюракратыі. Змены ў складзе УКП(Б). Палітычныя працэсы 30-х гг. Разгром фракцыйных груповак у УКП(б). Масавыя рэпрэсіі ў горадзе і на вёсцы. Спалучэнне таталітарызму ў кіраванні і энтузіязму працоўных.

СССР напярэдадні Другой сусветнай вайны. Мабілізацыя рэсурсаў і ўмацаванне дырэктыўных метадаў кіравання. Адносіны з Германіяй і падпісанне Пакта аб ненападзенні.

Тэма 14. Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін Азіі ў міжваенны час

Становішча азіяцкіх краін як калоній і напалову калоній заходніх дзяржаў. Сельская гаспадарка і панаванне монакультур. Прамысловасць і яе пачатковае становішча. Укладанні замежнага капітала ў эканоміку азіяцкіх краін, іх фінансавая і палітычная залежнасць ад крэдытораў і інвестараў. Традыцыйны ўклад жыцця. Каставыя, кланавыя, радавыя перажыткі. Рэлігійны і нацыянальны фактары ў сацыяльных адносінах і канфліктах. Трансфармацыя традыцыйнага ладу жыцця пад уплывам заходніх краін.

Становішча *Японіі* як адзінай дзяржавы, якая пазбегла ператварэння ў калонію. Стабілізацыя 20-х гг. Барацьба за знешнія рынкі. Частковая лібералізацыя 20-х гг. і фашызацыя краіны ў 30-я гг. Японскі мілітарызм, узмацненне тэннаізму і самурайскага духу. Мемарандум Танака. Япона-амерыканскія супярэчнасці. Захоп Маньчжурыі. Нападзенне на Кітай. Сутыкненні з СССР на Далёкім Усходзе.

Тэма 15. Ідэалогія і практыка нацыянальна-вызваленчых рухаў азіяцкіх краін

Гандызм. Грамадскія і гуманістычныя погляды М. К. Гандзі. Ахімса, сварадж, сац'яграха. Мірнае супраціўленне. Закон аб кіраванні Індыяй 1919 г. Дзейнасць Індыйскага Нацыянальнага кангрэса. ІНК і Мусульманская Ліга. Фарміраванне радыкальнага і камуністычнага руху ў Індыі. Роля М.К. Гандзі ў вызваленні Індыі ад англійскага панавання.

"Шэсць прынцыпаў" кемалізма. Кемаліскцкая рэвалюцыя 1918 г. Дзейнасць М. Кемаля па кансалідацыі грамадства. Абвяшчэнне Турцыі рэспублікай. Прыняцце першай рэспубліканскай канстытуцыі і рэфармаванне грамадства. Усталяванне аднапартыйнага рэжыма.

"Тры народных прынцыпа" Сунь Ятсена. Стварэнне партыі Гаміньдан. Сіньхайская рэвалюцыя ў Кітаі. Палітычная барацьба ў краіне. Прычыны і

асаблівасці рэвалюцыі 1925–1927 гг. Раскол краіны. Пераварот Чан Кайшы. Інтэрвенцыя заходніх дзяржаў. Мерапрыемствы урада Гаміньдана. Адносіны з СССР і ваенная дапамога Савецкага Саюза. Гаміньдан і Камуністычная партыя Кітая. Узнікненне савецкіх раёнаў і I з'езд саветаў Кітая. Барацьба Гаміньдана і КПК. Становішча краіны напярэдадні Другой сусветнай вайны.

Тэма 16. Сацыякультурнаае развіццё грамадства ў міжваенны час

Крызіс рацыяналістычнай свядомасці. Разнастайнасць філасофскіх сістэм у XX ст. Марксізм, ніцшэанства, неапазітывізм, экзістэнцыялізм, інтуітывізм і г.д. Якасныя змены ў развіцці навукі. Тэхнічная рэвалюцыя. Развіццё фізікі і даследаванне атама (А. Эйнштэйн, Э. Рэзерфорд, М. Планк, Н. Бор, І. Курчатаў, С. Каралёў, П. і М. Кюры). Прагрэс у хіміі, генетыцы, медыцыне, мікрабіялогіі, псіхіятрыі (З. Фрэйд і інш.). Тэхніка і змяненні ў паўсядзенным жыцці. Мадэрнізацыя грамадства, масавая вытворчасць, урбанізацыя, эмансіпацыя жанчыны. Развіццё масавай культуры.

Шматграннасць працэсаў у літаратуры і мастацтве. Рэалістычная літаратура (Э. М. Рэмарк, Э. Хэмінгуэй, Дж. Галсуорсі, С. Маэм, І. Во, С. Цвейг, Т. Ман, Л. Арагон, Р.Ралан. А. Барбюс і г.д.). Мадэрнісцкія плыні. Літаратура "патоку свядомасці" – Дж. Джойс, Ф. Кафка, М. Пруст, раманы- антыўтопіі (О. Хакслі, Дж. Оруэл). Літаратура сацыялістычнага рэалізма (М. Горкі, А. Фадзееў і г.д.). Творчасць М. Цвятаевай, Г. Ахматавай, С. Ясеніна, В. Мандельштама. Драматургія (Б. Брэхт, Дж. Б. Шоу і г.д.)

Разнастайнасць стыляў выяўленчага мастацтва. Рэалізм, экспрэсіянізм, кубізм, футурызм, сюррэалізм. Сацыялістычны рэалізм. Творчасць А. Дэрэна, Э. Мунка, Э. Кірхнера, С. Далі, П. Пікасо, К. Мальвіга і інш. Музыка ў першай паове XX ст.: Г. Малер, Дж. Гершвін, Р. Штраус, І. Стравінскі, Дз. Шастаковіч, Ф. Пракоф'еў і інш. Джаз, блюз. Кінамастацтва (Ч. Чаплін, Г. Гарбо, Л. Арлова, М. Дытрых і інш) і мультыплікацыя (У. Дысней).

Раздзел II. Другая сусветная і Вялікая Айчынная вайна

Тэма 17. Пачатак Другой сусветнай вайны. Дыпламатычныя і ваенныя падзеі 1939–1941 гг.

Прычыны, характар і перыядызацыя Другой сусветнай вайны. Пачатак вайны. Нападзенне Германіі на Польшчу. Далучэнне да СССР Заходняй Украіны, Заходняй Беларусі, Прыбалтыкі, Бесарабіі і Паўночнай Букавіны. Падпісанне з Германіяй Дагавора аб сяброўстве і мяжы.

Уступленне ў вайну Вялікабрытаніі і Францыі. "Дзіўная вайна". Вайна СССР з Фінляндыяй і яе вынікі. Нападзенне Германіі на Данію, Нарвегію, Бельгію, Люксембург. Капітуляцыя Францыі. Уступлене ў вайну Італіі. Нападзенне Германіі на Югаславію і Грэцыю. Узнікненне руху Супраціўлення ў акупіраваных краінах.

Тэма 18. Вялікая Айчынная вайна і заканчэнне Другой сусветнай вайны

Перыядызацыя гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Нападзенне Германіі на СССР. Прычыны паражэння Савецкай арміі ў пачатковы перыяд вайны. Узнікненне партызанскага і падпольнага руху. Устанаўленне акупацыйнага рэжыма. Калабарацыя: прычыны і плыні.

Антыгітлераўская кааліцыя. Уступленне ў вайну ЗША. Дагаворы СССР з Вялікабрытаніяй, ЗША, эмігранцкімі ўрадамі Польшчы і Чэхаславакіі. Бітва пад Масквой, яе вынікі і міжнароднае значэнне. Блакада Ленінграда. Карэнны пералом і яго значэнне. Сталінградская бітва і бітва на Курскай дузе. Баявыя дзеянні ў Паўночнай Афрыцы. Бітва ў Эль-Аламейна. Высадка саюзнікаў на Сіцыліі. Тэгеранская канферэнцыя. Адкрыццё Другога фронта.

Контрнаступленне Чырвонай Арміі. Вызваленне Беларусі і Украіны. Зняцце блакады Ленінграда. Удзел Савецкай арміі ў вызваленні акупіраваных Германіяй краін. Антыфашысцкія паўстанні ў Славакіі, Румыніі, Балгарыі. Варшаўскае паўстанне. Роля прысутнасці савецкіх войскаў на тэрыторыі Усходняй Еўропы. Крымская (Ялцінская) канферэнцыя. Берлінская аперацыя. Капітуляцыя Германіі. Патсдамская канферэнцыя. Уступленне Савецкага Саюза ў вайну з Японіяй. Баявыя дзеянні ў Маньчжурыі. Капітуляцыя Японіі і заканчэнне Другой сусветнай вайны. Значэнне і крыніцы Перамогі.

Раздзел III. Краіны свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Тэма 19. Развіццё краін свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Раскол пасляваеннага свету і яго біпалярнасць. Дэкаланізацыя і стварэнне “трэцяга міра”. Праблемы палітычнга і эканамічнага самавызначэння дзяржаў “трэцяга міра”. Усталяванне сацыяльнага лібералізму. Сацыял-дэмакратыя і палітыка сацыяльных рэформаў. Сацыялістычны інтэрнацыянал. Еўракамунізм. Крызіс левай ідэалогіі. Кансерватызм і неакансерватызм. Спалучэнне ліберальных і кансерватыўных тэндэнцый ў палітычным развіцці краін.

Палітычныя арганізацыя сусветнага супольніцтва. Арганізацыя Аб’яднаных Нацый (ААН). Паўночнаатлантычны пакт (НАТА). Варшаўскі Дагавор. Савет Эканамічнай Узаемадапамогі. Еўрапейскае эканамічнае супольніцтва. Рух Недалучэння. Сусветная эканамічная сістэма і яе цэнтры. Дзейнасць ТНК. Інтэграцыйныя працэсы ў Еўропе. Увядзенне адзінай еўрапейскай валюты. Сусветны Банк і Міжнародны Валютны фонд. Навукова-тэхнічная рэвалюцыя, яе сутнасць, змест і этапы. Эканамічныя і сацыкультурныя наступствы НТР. Постіндустрыяльнае грамадства. Рэлігійныя працэсы ў сучасным свеце. Рэлігійны фундаменталізм і мадэрнізм. Нетрадыцыйныя рэлігіі. Экуменічны рух.

Тэма 20. Міжнародныя адносіны ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Пасляваенны падзел свету і “халодная вайна”. Стварэнне атамнай зброі. Раскол Германіі. Арганізацыя НАТА і Варшаўскага дагавора. Лакальныя канфлікты другой паловы XX ст. і ўмяшальніцтва ў іх звышдзяржаў. Адносіны СССР і ЗША з еўрапейскімі краінамі. Карыбскі крызіс. Еўрапеізм і атлантызм ў палітыцы краін Заходняй Еўропы. Разрадка 70-х гг. XX ст. Серыя “Усходніх

дагавароў”. Дагаворы СССР і ЗША аб раззбраенні. Цяжкасці разрадкі і прычыны пераходу да канфрантацыі пачатка 80-х гг. Увядзенне войскаў СССР у Афганістан. “Зорныя войны”.

Перабудова ў СССР і новыя ідэалагічныя і знешнепалітычныя арыенціры савецкага кіраўніцтва. Серыя дагавароў СССР і ЗША. Аб’яднанне Германіі. Развал сацыялістычнага лагера і распад СССР. Новыя ідэалагічныя і геапалітычныя рэаліі. Ператварэнне ЗША ў адзіную звышдзяржаву. Павялічэнне ролі Японіі і Германіі. Падзенне ролі ААН. Рост лакальных ваенных канфліктаў. Пашырэнне НАТА на Усход. Праблемы пабудовы “новай Еўропы”. Маастрыхцкія пагадненні аб Еўрапейскім Саюзе. Пашырэнне Еўрасаюза. Адносіны паміж ЗША і Заходняй Еўропай. Еўрапейскае супольніцтва як полюс процівагі ЗША. Усходнія краіны (Кітай, Індыя і г.д.) як полюс пабудовы шматпалярнага свету. Расія і постсавецкая прастора ў пошуках арыеціраў. Змяненне міжнароднага статуса Расіі на працягу канца ХХ–пачатку ХХІ ст. Лакальныя канфлікты і войны поставецкай эпохі. Вайна ў Югаславіі. Чачэнская вайна. Войны ў Іраку. Войны ў Егіпце, Лівіі, павялічэнне напружанасці на Блізкім Усходзе.

Тэма 21. ЗША з 1945 г. да нашых дзён

Стан краіны пасля заканчэння Другой сусветнай вайны. Унутраная палітыка Г. Трумэна. “Справядлівы курс”. “Дактрына Трумэна”. План Маршала. Вайна ў Карэі. Унутраная і знешняя палітыка адміністрацыі Д. Эйзенхаўэра. Макартызм.

Выбары 1960 г. Прэзідэнтства Дж. Кенэдзі. Палітыка “новых рубяжоў” і стварэння “грамадства спажывання”. Разгортванне НТР. Рух “новых левах”, студэнцтва, негрыцянскага насельніцтва. Знешнепалітычныя меры урада Дж. Кенэдзі. Прэзідэнтства Л. Джонсана і росквіт неаліберальнага курса. Выбары 1968 г. і прыход да ўлады рэспубліканцаў. Новая эканамічная палітыка Р. Ніксана. “Уатэргейтская справа”. Знешняя палітыка ЗША ў 70-х гг. Разрадка ў адносінах з СССР і яе праблемы. Еўропа і ЗША. Выбары 1976 г. Унутраная і знешняя палітыка Дж. Картэра. Прыход да ўлады рэспубліканцаў у 1980 г. Неакансерватызм Р. Рэйгана і Дж. Буша-старэйшага. Рэйганоміка і яе вынікі. Знешняя палітыка ЗША ва ўмовах крушэння біпалярнага свету.

Ператварэнне ЗША ў адзіную звышдзяржаву. Унутраная палітыка Б. Клінтана. Фактары эканамічнага ўздыма краіны. Знешнепалітычныя акцыі адміністрацыі ЗША на Балканах і Блізкім Усходзе. Падзеі 11 верасня 2001г. і іх наступствы. Вайна з Іракам. Адносіны з Еўрапейскім супольніцтвам і Расіяй. ЗША пры Дж. Бушы-малодшым. Эканамічнае і палітычнае становішча ЗША на сучасным этапе. Кіраванне Б. Абамы і Д. Трампа. Унутрыпалітычныя і знешнепалітычныя праблемы сучасных ЗША.

Тэма 22. Вялікабрытанія з 1945 г. да нашых дзён

Эканамічны і палітычны стан краіны пасля Другой сусветнай вайны. Прыход да ўлады лейбарыстаў, іх унутраная і знешняя палітыка. Кіраванне

кансерватараў і апошняе прэм'ерства У. Чэрчыля. Лейбарысцкі ўрад 1964–1970 гг. Краіна ў перыяд сусветнага эканамічнага крызіса. Уступленне Вялікабрытаніі ў ЕЭС. Нарастанне унутрыпалітычных складанасцей у другой палове 70-х гг. Палітыка "сацыяльнага кантракта". Ольстэрская праблема і спробы яе ўрэгулявання.

Прыход да ўлады кансерватараў. Неакансерватызм і яго мерапрыемствы. М. Тэтчэр і тэтчэрызм. Дж. Мэйджар і змяненні ў неакансерватыўным курсе. Э. Блэр ("новы лейбарызм"). Г. Браўн. Вялікабрытанія на сучасным этапе.

Тэма 23. Францыя з 1945 г. да нашых дзён

Усталяванне Часовага рэжыма. Праблемы пасляваеннага грамадства ў Францыі. Францыя ў перыяд Чацвертай Рэспублікі. Канстутуцыя 1946 г. і "рэжым партый". Крызіс Чацвертай Рэспублікі. Канстытуцыя 1958 г. Ш. дэ Голь і галізм. Унутраная і знешняя палітыка Ш. дэ Голя. Вырашэнне Алжырскай праблемы. Рэжым "асабістай улады". Абвастрэнне ўнутрыпалітычнага становішча ў краіне ў 1968 г. Падзенне рэжыму "асабістай улады". Развіццё Францыі ў 70-х гг. Уплыў НТР. Жыскардызм. Францыя ў перыяд сусветнага эканамічнага крызісу. Знешняя палітыка. Еўрапеізм і атлантызм. Адносіны з СССР.

Прэзідэнцкія выбары 1981 г. Ф. Мітэран. "Левы эксперымент". Узрастанне крызісных з'яў у пачатку 90-х гг. Францыя ва ўмовах крушэння біпалярнага свету. Неагалізм. Прэзідэнцтва Ж. Шырака. Стабілізацыя эканамічнага развіцця. Асаблівасці суадносін палітычных партый ў кіраванні краінай. Францыя на міжнароднай арэне. Ваенныя канфлікты постсавецкага перыяду і пазіцыя Францыі. Нарастанне міжэтнічных і канфесійных праблем у французскім грамадстве. Н. Сарказі. Краіна ў перыяд сусветнага эканамічнага крызіса. Унутрыпалітычныя праблемы і міжнароднае становішча Францыі пры Э. Макроне.

Тэма 24. Германія з 1945 г. да нашых дзён

Федэратыўная Рэспубліка Германія (ФРГ). Рашэнні Патсдамскай канферэнцыі па германскім пытанні. Нюрнбергскі працэс. Раскол Германіі. Утварэнне зон акупацыі і мерапрыемствы акупацыйных улад. План Маршала. Узнікненне новых палітычных партый. Ідэя германскага адзінства. Бонская канстытуцыя. Абвяшчэнне ФРГ. "Германскі эканамічны цуд". Парыжскія пагадненні 1954 г. Уступленне ФРГ у НАТА. Сацыяльнае заканадаўства К. Адэнаўэра. Знешняя палітыка. Дактрына Хальштэйна. ФРГ у 80-х гг.. Прыход да ўлады кааліцыі ХДС/ХСС. Г. Коль і нямецкі варыянт неакансерватызма.

Германская Дэмакратычная Рэспубліка (ГДР). Выкананне рашэнняў Патсдамскай канферэнцыі ў савецкай зоне акупацыі. Адраджэнне дзейнасці рабочых партый. Абвяшчэнне ГДР і яе міжнароднае становішча. Падзеі 1953 і 1961 г. Рэалізацыя сацыялістычнай мадэлі ў ГДР. Эканамічны і палітычны крызіс у канцы 80-х гг. Рэарганізацыя СДПГ.

Аб’яднанне Германіі і комплекс праблем германскага адзінства. Выбары 1998 г. і прыход да ўлады сацыял-дэмакратаў (Г. Шродар). Развіццё Германіі пры кіраванні А. Меркель. Германія ў Еўрапейскім саюзе. Адносіны з Расіяй. Сучаснае становішча Германіі.

Тэма 25. СССР у 1945–1964 гг.

Становішча Савецкага Саюза пасля заканчэння Другой сусветнай вайны. Супярэчнасці і канфлікты ў савецкім грамадстве, ўзрастанне дырэктыўнай ролі дзяржавы і культу асобы Сталіна. Выбар пасляваеннай мадэлі развіцця. Аднаўленне краіны. Прамысловасць і сельская гаспадарка ва ўмовах ўзмацнення дырэктыўных мер. Уплыў культу асобы Сталіна на навуку, культуру, грамадскае жыццё.

Смерць І. В. Сталіна і барацьба за ўладу ў партыйным кіраўніцтве. Прыход да ўлады М.С. Хрушчова. “Хрушчоўская адліга” і яе асаблівасці. XX з’езд КПСС і ўплыў яго рашэнняў на ўнутрыпалітычае развіццё СССР і становішча ў сацыялістычных краінах. Кіруемая дэсталінізацыя. Рэабілітацыя рэпрэсіраваных. Рэфарматарства ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, сацыяльных адносінах. Развіццё культуры ва ўмовах “пацяплення”. Спроба адстаўкі Хрушчова ў 1957 г. СССР ва ўмовах разгортвання НТР. Выхад СССР у космас (Ю. Гагарын). Магчымасці экстэнсіўнай сістэмы гаспадаркі і неяўдачы рэформ. Крызіснае становішча ў эканоміцы краіны. Супярэчлівы характар “адлігі”. Прычыны і вынікі адстаўкі Хрушчова ў 1964 г.

Тэма 26. СССР у 1965–1985 гг.

Прыход да ўлады Л. І. Брэжнева і прыярытэты кіравання. Развіццё экстэнсіўнай мадэлі планавай эканомікі. Эканамічная рэформа ў 1965 г. і яе вынікі. Узрастанне бюракратызацыі і цэнтралізацыі ў кіраванне эканомікай. Спробы мадэрнізацыі метадаў кіравання ў 70-х – першай палове 80-х гг.. Крыніцы развіцця савецкай эканомікі ў 60-х–першай палове 80-х гг.

Змены ў сацыяльнай структуры СССР. Урбанізацыя. Павышэнне адукацыйнага ўзроўню. Афіцыйная прапаганда і рэакцыя на яе ў грамадстве. Дысідэнцкі рух. Аднапартыйная сістэма і ідэалагічны дыктат у грамадскім жыцці, навуцы, культуры. Нарастанне крызісных з’яў у эканамічным і палітычным жыцці пры пераемніках Брэжнева (Ю. У. Андропаве, К. У. Чарненка). Спробы рэфармавання асобных сфер жыцця краіны. Разрадка і канфрантацыя ў адносінах з Захадам. СССР і краіны сацыялістычнага лагера. Падзеі 1968 г. у Чэхаславакіі і пачатку 80-х гг. у Польшчы. Увядзенне савецкіх войскаў у Афганістан. Канфрантацыя пачатку 80-х гг. з заходнімі краінамі.

Тэма 27. Палітычныя і эканамічныя працэсы 1985–1991 г. Распад СССР і развіццё постсавецкай прасторы

Прыход да ўлады М. С. Гарбачова і рашэнні Красавіцкага (1985 г.) Пленума ЦК КПСС. Паскарэнне, “новае палітычнае мысленне”, палітычны плюралізм, дэмакратызацыя, прызнанне розных форм маёмасці і г.д. Разрадка ў

міжнародных адносінах. З’яўленне шматпартыйнасці і апазіцыі. Нарастанне эканамічных цяжкасцей. Катастрофа на Чарнобыльскай АЭС. Нацыянальныя рухі ў рэспубліках. Рэгіянальныя канфлікты ў СССР. Праект падпісання новага саюзнага дагавора. Аддзяленне рэспублік Прыбалтыкі. Жнівеньскі путч 1991 г. “Парад суверэнітэтаў” і “вайна законаў”. Белавежскія пагадненні. Скасаванне СССР і стварэнне СНД. Распад СССР і стаўленне ад гэтага сусветнага супольніцтва.

Расія як спадкаеміца СССР. Праблема раззбраення. Адносіны заходніх краін да постсавецкай Расіі. Прэзідэнцтва Б. М. Ельцына. Шматпартыйнасць палітычнага жыцця. Аслабленне пазіцый Расіі на міжнароднай арэне. Прыватызацыя і “шокавая тэрапія”. Псіхалагічны шок і маемаснае расслаенне грамадства. Ценявая эканоміка і крыміналізацыя. З’яўленне новых сацыяльных груп. Кіраванне У. У. Пуціна і Д. А. Мядзведзева. Вынікі знешняй палітыкі і ўнутранага развіцця Расіі ў пачатку XXI ст.

Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін былога СССР. Спробы мадэрнізацыі эканомікі і пошукі арыеціраў у знешняй палітыцы. Унутрыпалітычная нестабільнасць постсавецкіх рэспублік у першыя постсавецкія гады. Наяўнасць палітычных сіл featureрознай накіраванасці. Уплыў суседзяў і вялікіх краін. Постсавецкая прастора ў пачатку XXI ст.

Тэма 28. Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы з 1945 г. да нашых дзён

Роля СССР і Чырвонай Арміі ў палітычных пераўтварэннях рэгіёну па савецкай мадэлі. Узброеныя паўстанні ў Бухарэсце, Сафіі, Варшаве. Славацкае нацыянальнае паўстанне. Стварэнне кааліцыйных урадаў і іх праграмы. Правядзенне эканамічных рэформ. Стварэнне Арганізацыі Варшаўскага Дагавора і Савета Эканамічнай Узаемадапамогі.

Унутрыпалітычныя крызісы 50-х гг. у Польшчы, Венгрыі, ГДР. Пагаршэнне адносін СССР з Югаславіяй. Падзеі 1968 г. у Чэхаславакіі. Роля СССР ва ўтрыманні савецкай мадэлі. Рух “Салідарнасць” у Польшчы.

Перабудова ў СССР і абуджэнне рэфарматарства і дысідэнцтва ў краінах сацыялістычнага лагера. Распад сацыялістычнага блоку. Аб’яднанне Германіі. Трансфармацыя эканамічных і палітычных сістэм былых сацыялістычных краін і іх міжнароднае становішча. “Еўропа розных хуткасцей”. Лакальныя канфлікты. Вайна ў Югаславіі. Распад Чэхаславакіі. Уступленне былых сацыялістычных краін у Еўрасаюз і іх развіццё на сучасным этапе.

Тэма 29. Краіны Азіі ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Разбурэнне каланіяльнай сістэмы. Рэлігійны, этнічны, кланавы, і інш. фактары у новых незалежных краінах. Рух недалучэння і пошукі арыеціраў былымі калоніямі. Развіццё дзяржаўна-нацыянальных ідэалогій (“грамадства дабрабыту японскага тыпу”, “чучхэсон”, “панча сіла”, панарабізм і інш.).Уплыў марксісцкай ідэалогіі і дапамогі СССР.

Набыццё незалежнасці *Індыяй.* Індыя і Пакістан. Асноўныя палажэнні канстытуцыі 1950 г. “Курс Неру”. Эканамічныя і палітычныя працэсы 50-х – 70-х гг. Праблемы індыйскага грамадства. Раскол ІНК. Кіраванне І. Гандзі. Рэфармаванне краіны ў 80-я – 90-я гг. Курс урада Нарасімха Рао. Палітычныя супярэчнасці ў краіне. Сучаснае развіццё Індыі.

Мусульманскі свет ў другой палове XX – пачатку XXI ст. *Турцыя* ва ўмовах адыхода ад кемалізма. Другая рэспубліка. Ператварэнне Турцыі ў індустрыяльна-аграрную краіну. Пераварот 1980 г. і ўсталяванне Трэцяй рэспублікі. “Накіроўваемая дэмакратыя”. Рэформы Т. Азала. Роля ісламскага фактара. Чаргаванне перыядаў лаіцызма і ісламізма ва ўнутраным развіцці краіны. Курдская праблема. Турцыя на сучасным этапе.

Палітыка ўрада *Ірана* пасля Другой сусветнай вайны. Барацьба за нацыяналізацыю нафтавай памысловасці. Шах Махамед Рэза Пехлеві і палітыка “адчыненых дзвярэй”. “Белая рэвалюцыя”. Ісламская рэвалюцыя 1978–1979 гг. Ісламская рэспубліка Іран. Узрастанне ролі ісламскага фундаменталізма.

Красавіцкая рэвалюцыя 1978 г. у *Афганістане.* Роля ЗША. Увядзенне савецкіх войскаў. Сітуацыя пасля вываду войскаў СССР. Ісламскі фундаменталізм. Рух Талібан. Краіна на сучасным этапе.

Блізкі Усход пасля Другой сусветнай вайны. Стварэнне дзяржавы *Ізраіль.* Араба-ізраільскія войны. Роля *Егіпта* ў рэгіёне. Становішча краін Блізкага Усхода на сучасным этапе.

Тэма 30. Кітай ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Пасляваеннае становішча Кітая. Барацьба паміж Гаміньданам і КПК. Роля дапамогі СССР. Стварэнне КНР, Савецка-кітайскі дагавор 1950 г.. Першая і другая пяцігодкі і іх вынікі. Курс на фарсіраваную пабудову сацыялізма. “Вялікі скачок”. Палітыка “трох чырвоных сцягоў”. “Культурная рэвалюцыя” і крызісны стан грамадства. Культ асобы Мао Цзэдуна. Кітайска-савецкія і кітайска-амерыканскія адносіны ў 60-я – 70-я гг.

Кітай пасля смерці Мао Цзэдуна. Крытыка “культурнай рэвалюцыі”. Курс на правядзенне “чатырох мадэрнізацый”. Дэн Сяопін. Эканамічныя рэформы ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Асаблівасці палітычнай сістэмы краіны і супярэчнасці “кітайскай перабудовы”. Сучаснае становішча Кітая. Кітай як адзін з полюсаў шматполюснага свету. Вынікі эканамічнай мадэрнізацыі дзяржавы.

Тэма 31. Японія з 1945 г. да нашых дзён

Капітуляцыя Японіі і акупацыйны рэжым. Роля ЗША ў пасляваенным развіцці краіны. Сацыяльна-палітычныя і эканамічныя рэформы. Прынянцце новай канстытуцыі. Роля імператарскай улады. Палітычныя партыі ў Японіі. Перадумовы “японскага эканамічнага цуда”. Сан-Францысскі мірны дагавор. Японска-амерыканскі ваенны саюз. Японія ў постакупацыйны перыяд. Рэалізацыя “японскага эканамічнага цуда”. Устанаўленне дыпламтычных адносін паміж СССР і Японіяй. Праблема “паўдневых тэрыторый”.

Палітычная сістэма Японіі. Роля ліберальна-дэмакратычнай партыі. Праблемы ўнутрыпалітычнага жыцця краіны. Асаблівасці развіцця японскай эканомікі. НТР у Японіі. Знешняя палітыка Японіі. Краіна на сучасным этапе.

Тэма 32. Лацінская Амерыка ў другой палове XX – пачатку XXI ст.

Уплыў Другой сусветнай вайны на эканоміку лацінаамерыканскага рэгіёну. Лібералізацыя. Легалізацыя камуністычных партый. Нацыянал-рэфармізм. Рэжымы Ж. Варгаса (Бразілія) і Х.Д. Перона (Аргенціна). Антыдыктатарскія рухі.

Куба. Панаванне ЗША. Дыктатура Бацісты і фарміраванне апазіцыі. Перамога народнай рэвалюцыі на Кубе. Дапамога СССР. Абвастрэнне адносін з ЗША. Карыбскі крызіс. Развіццё краіны ў 70-х – 80-х гг. Куба ў постсавецкі перыяд. “Асаблівы перыяд у мірны час”. Куба на сучасным этапе.

Чылі. Стварэнне блока “Народнае адзінства”. Абвяшчэнне С. Альендэ прэзідэнтам. Пераўтварэнні ў краіне. Унутраная апазіцыя і знешні ціск. Супярэчнасці ва ўрадзе “Народнага адзінства”. Узброены мяцеж 11 верасня 1973 г. і усталяванне дыктатуры А. Піначэта. Прыватызацыя і роля замежнага капітала. “Шокавая тэрапія”. “Культура страху”. “Астыванне дыктатуры”. Рэферэндум 1988 г. і перадачы ўлады П. Эйлвіну. Выбары 2000 г. і прыход да ўлады сацыялістаў. Сучасныя праблемы Чылі.

Аслабленне і падзенне дыктатур у 80-я гг. Прыход да ўлады канстытуцыйных рэжымаў. Эканамічныя праблемы рэгіёна. Праблема “даларызацыі”. Знешнепалітычныя прыярытэты лацінаамерыканскіх краін (Венесуэла, Калумбія, Балівія і г.д.). Удзел у рэгіянальных аб’яднаннях. Сучаснае становішча краін Лацінскай Амерыкі.

Тэма 33. Навука і культура ў другой палове XX – пачатку XXI ст. Глабальныя праблемы сучаснасці

Новыя тэхналогіі і пературварэнне навукі ў вытворчую галіну. Змяненні ў сацыяльнай структуры грамадства і штодзенным жыцці. Інфарматызацыя грамадства. Супярэчнасці НТР. Маральна-этычны бок развіцця асобных галін сучаснай навукі. Постіндустрыяльнае грамадства. Уплыў НТР на культурныя працэсы. Інфармацыйнае грамадства і віртуальны свет. Сітуацыя постмадэрна. Роля Інтэрнэт-прасторы. Глабалізацыя і культура. Рух антыглабалізма. Камерцыялізацыя культуры. Элітарная і масавая культура.

Разнастайнасць літаратурных працэсаў. Рэалізм, мадэрнізм. Постмадэрнізм. Творчасць А. Маруа, А. Маравія, Ф. Саган, Э. Хемінгуэя, А. Хейлі, У. Фолкнера і г.д. Мадэрн і постмадэрн (Г. Мілер, У. Эка, Х. Картасар, Х. Муракамі, Дж. Фаўлз, А. Мэрдак і інш.). Лацінаамерыканская літаратура (Г.Г. Маркес, Ж. Амаду, Х.Л. Борхес і інш.). “Японскі філасофскі раман” (К. Оэ, Я. Кавабата). Філасофскія і маральна-этычныя праблемы ў творах К. Кастанеды, А. дэ Мело, П. Каэльо і г.д.. Фантастыка, дэтэктыў, гістарычны дэтэктыў, “фэнтэзі”, “жаночы раман”, “раман жахаў”, эратычны раман і г.д.

Шматграннасць мастацкіх працэсаў ў ХХ – пачатку ХХІ ст. Рэалізм, звышрэалізм, абстракцыянізм, сюррэалізм, поп-арт і г.д. Камп’ютэрныя тэхналогіі у выяўленчым мастацтве. Перформанс. Кінамастацтва і анімацыя. Еўрапейская класіка (Р. Расэліні, Ф. Труфо, Ж.-Л. Гадар, Ф. Феліні, Л. Вісконці, М. Антаніёні і г.д.). Найбольш вядомыя рэжысеры сучаснасці (А. Курасава, М. Скарсэзэ, М. Форман, П. Грынуэй, Р. Паланскі, С. Спілберг і г.д.). Шматгранасць форм і жанраў музычнага мастацтва.

Глабальныя праблемы і цывілізацыйны крызіс. Вычарпанне рэсурсаў. Эканамічныя і сацыяльныя кантрасты. Пагроза ядзернай і звычайнай вайны. Тэрарызм. Маральны-этычныя праблемы і экалагічныя праблемы НТР. “Футарашок” і прагнозы на будучае. “Лічбавае грамадства”, яго станоўчыя і адмоўныя бакі. Змяненне структуры эканомікі развітых краін і стандартаў жыцця чалавека. Інфармацыйныя войны як рэаліі сучаснага грамадства.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ

Раздзелы і тэмы	Лекц.	Сем.	СРС	**Форма кантролю ведаў**
Уводзіны				
Тэма 1. Прадмет і мэты курса. Гістарычны змест найноўшага часу. Перыядызацыя	2			
Раздзел І. Краіны свету ў міжваенны час				
Тэма 2. Вынікі Першай сусветнай вайны. Версальска-Вашынгтонская сістэма	2			
Тэма 3. Міжнародныя адносіны ў 20-я-30 гг.ХХ ст. Стварэнне асяродкаў Другой сусветнай вайны	2			
Тэма 4. Кастрычніцкая рэвалюцыя і ўстанаўленне савецкай улады ў Расіі. Грамадзянская вайна		2		
Тэма 5. Буржуазна-дэмакратычныя рэвалюцыі ў Еўропе пасля Першай сусветнай вайны	2			
Тэма 6. Заходняе грамадства ў 20-я – 30-я гг. ХХ ст. Стабілізацыя і сусветны эканамічны крызіс	2		2	Рэфераты, прэзентацыі, адказы
Тэма 7. Рабочы рух у міжваенны час		2		
Тэма 8. Фашызм у Італіі	4			
Тэма 9. Германія ў гады нацызма (1933–1945)	4			
Тэма 10. Іспанія ў 20-я – 30-я гг. Грамадзянская вайна і ўсталяванне фашызма		2	2	Рэфераты, прэзентацыі, адказы

Тэма 11. Францыя ў 20-я – 30 я гг. XX ст.	2			
Тэма 12. Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы ў міжваенны час		2		
Тэма 13. СССР у 20-я-30-я гг.		2	і	
Тэма 14. Асноўныя тэндэнцыі развіцця краін Азіі ў міжваенны час	2			
Тэма 15. Ідэалогія і практыка нацыянальна-вызваленчых рухаў азіяцкіх краін	2			
Тэма 16. Сацыякультурнаае развіццё грамадства ў міжваенны час			2	Міні-даклады, рэфераты,адказы на пытанні
Раздзел II. Другая сусветная і Вялікая Айчынная вайна				
Тэма 17. Пачатак Другой сусветнай вайны. Дыпламатычныя і ваенныя падзеі 1939-1941 гг.		2	2	Міні-даклады, прэзентацыі
Тэма 18. Вялікая Айчынная вайна і заканчэнне Другой сусветнай вайны		2	2	Міні-даклады, прэзентацыі
Раздзел III. Краіны свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.				
Тэма 19. Развіццё краін свету ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	2		2	Рэфераты, прэзентацыі, адказы
Тэма 20. Міжнародныя адносіны ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	2			
Тэма 21. ЗША з 1945 да нашых дзён	2			
Тэма 22. Вялікабрытанія з 1945 г. да нашых дзён	2			
Тэма 23. Францыя з 1945 г. да нашых дзён	2			
Тэма 24. Германія з 1945 г. да нашых дзён	2			
Тэма 25. СССР у 1945–1964 гг.		2		
Тэма 26. СССР у 1965–1985 гг.		2		
Тэма 27. Палітычныя і эканамічныя працэсы 1985–1991 г. Распал СССР і развіццё постсавецкай прасторы		2	2	Міні-даклады, рэфераты,адказы на пытанні
Тэма 28. Краіны Цэнтральнай і Паўднева-Усходняй Еўропы з 1945 г. да нашых дзён		2		
Тэма 29. Краіны Азіі ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	4			
Тэма 30. Кітай ў другой палове XX – пачатку XXI ст.	4			
Тэма 31. Японія з 1945 г. да нашых дзён	4			
Тэма 32. Лацінская Амерыка ў другой палове XX–пачатку XXI ст.		2		

Тэма 33. Навука і культура ў другой палове XX – пачатку XXI ст. Глабальныя праблемы сучаснасці			4	Міні-даклады, рэфераты,адказы на пытанні
Усяго	48	24	18	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная

1. Всемирная история = World History : учеб. для студентов вузов / Г. Б. Поляк [и др.] ; под ред. Г. Б. Поляка, А. Н. Марковой. - Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. - 726, [3] с. : ил.
2. Всеобщая история [Электронный ресурс] : учеб. / авт.-сост. И. В. Крючков, С. А. Польская, А. А. Кудрявцев, И. А. Краснова [и др.]. – Ставрополь : Северо-Кавказский Федеральный университет (СКФУ), 2019. – 420 с. – Режим доступа: https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=596418.
3. История новейшего времени стран Европы и Америки, 1945-2000 : учеб. для студентов вузов / Л. С. Белоусов [и др.] ; под ред. Е. Ф. Язькова . - Москва : Простор, 2003. - 478 с. : портр.
4. Новейшая история стран Европы и Америки, XX век : учеб. для студентов вузов. В 3 ч. Ч. 3. 1945-2000 / Л. А. Макеева [и др.] ; под ред. А. М. Родригеса и М. В. Пономарева. - Москва : ВЛАДОС, 2001. - 254, [1] с. ; 22x15 см. - (Учебник для вузов).
5. Новейшая история стран Европы и Америки, XX век : учеб. для студентов вузов. В 2 ч. Ч. 1. 1900-1945 / К. С. Гаджиев [и др.] ; под ред. А. М. Родригеса и М. В. Пономарева. - Москва : ВЛАДОС, 2003. - 462, [1] с. - (Учебник для вузов).

Дадатковая

1 *Андреевский, Г.В.* Повседневная жизнь Москвы в сталинскую эпоху. 1930-е–1940-е годы / Г.В. Андреевский. – М. : Молодая гвардия, 2003. – 463 с.

2 *Буйновский, Э.И.* Повседневная жизнь первых российских ракетчиков и космонавтов / Э.И. Буйновский. – М. : Молодая гвардия, 2005. – 311 с.

3 *Бурлацкий, Ф.М.* Никита Хрущев и его советники – красные, черные, белые /Ф. Бурлацкий. – М. : Эксмо-пресс, 2002. – 445 с.

4 *Волкогонов, Д.А.* Семь вождей: в 2 кн./ Д.В. Волкогонов. – М. : Новости; Назрань: АСТ, 1999.

5 Вторая мировая война. Дискуссии. Оснновные тенденции / Под ред. В. Михалки – М. : Весь мир, 1997. – 700 с.

6 Всемирная история. В 6 т. / Гл. ред. А.О. Чубарьян ; Ин-т всеобщей истории РАН. – Т.6. Мир в XX веке: эпоха глобальных трансформаций. Книга 1.– М. : Наука, 2017. – 690 с.
7 *Дэвис, Н.* История Европы / Н. Дэвис; пер. с англ. Т.Б. Менской. – М. : АСТ; Транзиткнига, 2004. – 943 с.
8 *Ковалев, Б.Н.* Повседневная жизнь России в период нацистской оккупации / Б.Н. Ковалев. – М. : Мол. гвардия, 2011. – 618 с.
9 *Л.И. Брежнев.* Материалы к биографии / Сост. Аксютин Ю.В. . – М. : Политиздат, 1991. – 384 с.
10 *Майер-Стабли, Б.* Повседневная жизнь Букингемского дворца при Елизавете II / Бертран Майер-Стабли. – М. : Мол. гвардия; Палимпсест, 2007. – 406 с.
11 *Марабини, Ж.* Повседневная жизнь Берлина при Гитлере / Жан Марабини. – М. : Мол. гвардия, 2003. – 308 с.
12 *Политика и власть* в Западной Европе XX века / Отв. ред. М.Ц. Арзаканян. – М. : ИВИ, 2000. – 228 с.
13 *Сталин.* Рузвельт. Черчилль. Де Голль. Политические портреты / Сост. В. Велесько. – Мн. : Беларусь, 1991. – 367 с.
14 *Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917 – 1991 / Дж. Хоскинг. – Смоленск: Русич, 2001. – 496 с.
15 *Шевченко, В.Н.* Повседневная жизнь Кремля при президентах / В.Н. Шевченко. – М. : М. : Мол. гвардия, 2004. – 468 с.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Самастойная работа студэнтаў па вучэбных дысцыплінах сацыяльна-гуманітарнага цыкла арганізуецца ў адпаведнасці з Палажэннем аб самастойнай рабоце студэнтаў, зацверджаным Прыказам Міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- якаснае засваенне і сістэматызацыю атрыманых тэарэтычных ведаў;
- фарміраванне ўменняў па складанню і апрацоўцы розных відаў дакументацыі;
- фарміраванне навыка эфектыўнага пошуку інфармацыі ў фондах архіўных устаноў;
- фарміраванне ўмення выкарыстоўваць атрыманыя веды ў навукова-фондавай дзейнасці музейных устаноў і ў рабоце устаноў краязнаўча-турыстычнай сферы;
- замацаванне практычных уменняў студэнтаў;
- фарміраванне самастойнай думкі;
- развіццё навукова-даследчых навыкаў.

Рэкамендуемыя метады (тэхналогіі) навучання

Асноўнымі метадамі і тэхналогіямі навучання, якія адпавядаюць задачам вывучэння дадзенага абавязковага модуля, з'яўляюцца:

1) метады праблемнага навучання (праблемнае выкладанне, часткова-пошукавы і даследчы метады);

2) асобасна арыентаваныя (развіваючыя) тэхналогіі, заснаваныя на актыўных (рэфлексійна-дзейнасных) формах і метадах навучання («мазгавы штурм», дзелавая, ролевая і імітацыйная гульні, дыскусія, прэс-канферэнцыя, навучальныя дэбаты, круглы стол, кейс-тэхналогія, праект і інш);

3) інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі, якія забяспечваюць праблемна-даследчы характар працэсу навучання і актывізацыю самастойнай працы студэнтаў (структураваныя электронныя прэзентацыі для лекцыйных заняткаў, выкарыстанне аўдыё-, відэападтрымкі вучэбных заняткаў (аналіз аўдыё-, відэасітуацый і інш.), распрацоўка і прымяненне на аснове камп'ютарных і мультымедыйных сродкаў гістарычных творчых заданняў, дапаўненне традыцыйных навучальных заняткаў сродкамі ўзаемадзеяння на аснове сеткавых камунікацыйных магчымасцяў (інтэрнэт-форум, інтэрнэт-семінар і інш.).

Па кожным раздзеле і тэме дадзенай вучэбнай праграмы ў адпаведнасці з іх мэтамі і задачамі выкладчыкам (кафедрай) праектуюцца і рэалізуюцца пэўныя педагагічныя тэхналогіі. У ліку найбольш перспектыўных і эфектыўных сучасных інавацыйных адукацыйных сродкаў і тэхналогій, якія дазваляюць рэалізаваць сістэмна-дзейнасны кампетэнтнасны падыход у вучэбна-выхаваўчым працэсе, варта вылучыць: вучэбна-метадычныя комплексы (у тым ліку электронныя), варыятыўныя мадэлі самастойнай працы студэнтаў, блочна-модульныя, модульна-рэйтынгавыя і крэдытныя сістэмы, інфармацыйныя тэхналогіі, метад кейсаў, методыкі актыўнага навучання.

Дыягностыка сфарміраванасці кампетэнцый студэнта

1. Патрабаванні да ажыццяўлення дыягностыкі

Працэдура дыягностыкі сфарміраванасці кампетэнцый студэнта ўключае наступныя этапы:

• вызначэнне аб'екта дыягностыкі;

• выяўленне факта вучэбных дасягненняў студэнта з дапамогай крытэрыяльна-арыентаваных тэстаў і іншых сродкаў дыягностыкі;

• вымярэнне ступені адпаведнасці вучэбных дасягненняў студэнта патрабаванням адукацыйнага стандарта;

• ацэньванне вынікаў выяўлення і вымярэння адпаведнасці вучэбных дасягненняў студэнта патрабаванням адукацыйнага стандарта (з дапамогай шкалы ацэнак).

Рэкамендаваныя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў па найноўшай гісторыі.

Для дыягностыкі кампетэнцыі студэнтаў прадугледжваецца выкарыстанне наступных сродкаў дыягностыкі:

– тэсты з выкарыстаннем заданняў адкрытай і закрытай формы па асобных раздзелах і дысцыпліне ў цэлым;
– пісьмовыя заданні па асобных раздзелах дысцыпліны;
– вуснае апытанне падчас заняткаў;
– выступленні студэнтаў на семінарскіх занятках па распрацаваных імі тэмах;
– падрыхтоўка і абарона рэфератаў;

2. Шкала ацэнак

Ацэнка вучэбных дасягненняў студэнтаў на экзаменах па дысцыплінах сацыяльна-гуманітарнага цыкла праводзіцца па дзесяцібальнай шкале.

Ацэнка вучэбных дасягненняў студэнтаў ажыццяўляецца паэтапна па канкрэтных раздзелах (тэмах) вучэбнай дысцыпліны, здзяйсняецца кафедрай у адпаведнасці з абранай установай вышэйшай адукацыі шкалой ацэнак.

3. Крытэрыі ацэнак

Для ацэнкі вучэбных дасягненняў студэнтаў выкарыстоўваюцца крытэрыі, зацверджаныя Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь.

4. Рэкамендуемы дыягнастычны інструментарый.

Для дыягностыкі сфарміраванасці кампетэнцый студэнтаў пры выніковым ацэньванні рэкамендуецца выкарыстоўваць педагагічныя тэсты і тэставыя заданні; рознаўзроўневыя кантрольныя працы і заданні; залік (экзамен).

Пытанні для самастойнай работы

39 Якія наступствы мела Першая сусветная вайна для Вялікабрытаніі?
40 Што такое "ллойдджарджызм"?
41 Калі і ў сувязі з чым у Вялікабрытаніі назіраўся ўздым рабочага руху?
42 Як развівалася эканоміка Вялікабрытаніі ў гады стабілізацыі?
43 У чым заключаўся канфлікт у вугальнай прамысловасці і якім быў змест закона 1927 г.аб рэгуляванні працоўных адносінаў?
44 З якімі праблемамі сутыкнуўся II лейбарысцкі ўрад і якім чынам гэтыя праблемы вырашаліся?
45 Калі сфарміраваўся і якім быў па партыйнаму складу "нацыянальны урад"?
46 Якія змены адбываліся у брытанскіх палітычных партыях у 1930-х гг.?
47 Якімі былі знешнепалітычныя прыярытэты Вялікабрытаніі ў міжваенны час?
48 Якой па форме кіравання была Іспанія пасля Першай сусветнай вайны?
49 У чым спецыфіка сацыяльнай структуры Іспаніі?
50 Якія найбольш уплывовыя палітычныя сілы дзейнічалі ў краіне ў пачатку 1920-х гг.?
51 На якія сацыяльныя слаі абапіраўся Прыма-дэ-Рывера?

52 Якія мэты ставілі перад сабой рэспубліканцы?
53 У чым заключаліся мерапрыемствы рэспубліканскага ўрада?
54 Што такое “Іспанская фаланга”?
55 На якія палітычныя сілы абапіраліся фалангісты?
56 Ад якой падзеі пачалося разгортванне грамадзянскай вайны?
57 Што такое “палітыка неўмяшальніцтва”?
58 Якімі былі вынікі грамадзянскай вайны?
59 Якія працэсы ў грамадстве паўплывалі на развіццё культуры?
60 У чым заключалася навуковая рэвалюцыя дадзенага перыяду?
61 Як змяніліся ўмовы жыцця заходняга грамадства?
62 Назавіце найбольш вядомыя дасягененні ў развіцці навукі, тэхнікі, медыцыны?
63 Што такое рэлятывізм у навуцы?
64 Якія мадэрністцкія плыні ў мастацтве вы ведаеце?
65 Што такое сацыялістычны рэалізм?
66 Якія новыя музычныя накірункі з’явіліся ў дадзены перыяд?
67 Каго з найбольш вядомых дзеячаў літаратуры і мастацтва дадзенага перыяду вы можаце назваць
68 У чым заключаўся сістэмны крызіс пасля распаду СССР?
69 Якім чынам было ўрэгулявана пытанне ядзеных узбраенняў у першай палове 1990-х гг.?
70 Якія палітычныя, этнічныя, эканамічныя працэсы назіраліся у рэспубліках былога СССР?
71 У якім геапалітычным становішчы апынулася Расія ў 1990-х гг?
72 Якімі ў 1990-х гг. былі геапалітычныя арыенціры рэспублік Сярэдняй Азіі, Каўказа, Украіны, Беларусі?
73 Якія змены адбыліся на постсавецкай прасторы на працягу 2000-х гг.?
74 Што такое СНД? Якія дзяржавы ўваходзяць у гэта аб’яднанне?
75 Якія існуюць саюзныя пагаднені ў рамках СНД?

5.2. АСНОЎНАЯ ЛІТАРАТУРА

1. *Всемирная история = World History* : учеб. для студентов вузов / Г. Б. Поляк [и др.] ; под ред. Г. Б. Поляка, А. Н. Марковой. - Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. - 726, [3] с. : ил.

2. *Всеобщая история* [Электронный ресурс] : учеб. / авт.-сост. И. В. Крючков, С. А. Польская, А. А. Кудрявцев, И. А. Краснова [и др.]. – Ставрополь : Северо-Кавказский Федеральный университет (СКФУ), 2019. – 420 с. – Режим доступа: https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=596418.

3. *История новейшего времени стран Европы и Америки*, 1945-2000 : учеб. для студентов вузов / Л. С. Белоусов [и др.] ; под ред. Е. Ф. Язькова . - Москва : Простор, 2003. - 478 с. : портр.

4. *Новейшая история стран Европы и Америки,* XX век : учеб. для студентов вузов. В 3 ч. Ч. 3. 1945-2000 / Л. А. Макеева [и др.] ; под ред. А. М. Родригеса и М. В. Пономарева. - Москва : ВЛАДОС, 2001. - 254, [1] с. ; 22х15 см. - (Учебник для вузов).

5. *Новейшая история стран Европы и Америки,* XX век : учеб. для студентов вузов. В 2 ч. Ч. 1. 1900-1945 / К. С. Гаджиев [и др.] ; под ред. А. М. Родригеса и М. В. Пономарева. - Москва : ВЛАДОС, 2003. - 462, [1] с. - (Учебник для вузов).

5.3. ДАДАТКОВАЯ ЛІТАРАТУРА

1. *Васильев, А.С.* История Востока: В 2 ч. / А.С. Васильев. – М.: Высш. шк., 2001. – Ч.2. – 559 с.

2. *Верт, А.С.* История Советского государства. 1900. – 1991./ Н. Верт. – М. : ИНРА – М, Изд-во “Весь мир”, 2000. – 544 с.

3. *Заболотный, В.М.* Новейшая история стран Европы и Северной Америки: Конец XX – начало XXI века: Учебное пособие для студентов / В.М. Заболотный. – М. : ООО “Издательство АСТ”;))) “Издательство Астрель”, - 2004. – 494 с.

4. *История России:* 1917 – 1945: Курс лекций /Под ред. В.И. Меньковского. – Мн. : Экоперспектива, 2001. – 238 с.

5. *История России:* XX в. / Отв. ред. В.П. Дмитриенко. – М. : АСТ, 2000. – 608 с.

6. *История России:* XX век: учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по специальности 03.04.01 “История” / С.Д. Морозов. – изд. 2-е, перераб. и доп.. – Ростов-н/Д: Феникс, 2009. – 510 с.

7. *История России:* XX век: учебное пособие для студентов исторических специальностей учреждений, обеспечивающих получение высшего образования / О.А. Яновский и др.. Под ред. В.И. Меньковского и О.А. Яновского. – Мн. : РИВШ, 2005. – 703 с.

8. *История России* в новейшее время: учебник / Под ред. А.П. Безбородова. – М. : Инфра – М, 2004. – 416 с.

9. *Новейшая история* России. 1914–2002: Учебное пособие / Под ред. М.В. Ходякова. – М. : Юрайт-Издат, 2004. – 525 с.

10. *Мировая история* новейшего времени: В 2 ч. / Г.М. Кривощёкий, М.Я. Колоцей, М.В. Мартен и др. – Гродно, ГрГу, 1998.

11. *Новейшая история* стран Азии и Африки. XX в.: В 3 ч. / Под ред. А.М. Родригеса. – М. : Изд. центр “Владос”, 2001.

12. *Новейшая история* Отечества: XX в.: В 2 т. / Под ред. А.Ф. Киселева, Э.М. Щагина. – М. : Изд. центр “Владос”, 2001.

13. *Андреевский, Г.В.* Повседневная жизнь Москвы в сталинскую эпоху. 1930-е–1940-е годы / Г.В. Андреевский. – М. : Молодая гвардия, 2003. – 463 с.

14. *Антюхина-Московченко, В.И.* Шарль де Голль и Совесткий Союз / В.А. Антюхина-Московченко. – М. : Книга, 1990. – 286 с.

15. *Арзаканян, М.Ц.* Шарль де Голль // Вопросы истории. – 1991. - №2-3. – С. 37 – 61.

16. *Броган, Х.* Джон Кенеди / Х. Броган. – Ростов-н/Д: Феникс, 1997. – 380 с.

17. *Буйновский, Э.И.* Повседневная жизнь первых российских ракетчиков и космонавтов / Э.И. Буйновский. – М. : Молодая гвардия, 2005. – 311 с.

18. *Бурлацкий, Ф.М.* Никита Хрущев и его советники – красные, черные, белые /Ф. Бурлацкий. – М. : Эксмо-пресс, 2002. – 445 с.

19. *Бывшие "хозяева"* Восточной Европы. Политические портреты / Отв. ред. Ю.С. Новопашин. – М. : ИСБ, 1995. – 308 с.

20. *Васютинский, В.Н.* Франсуа Миттеран // Вопросы истории. – 1994. - №1. – С 55–71.

21. *Волкогонов, Д.А.* Семь вождей: в 2 кн./ Д.В. Волкогонов. – М. : Новости; Назрань: АСТ, 1999.

22. Вторая мировая война. Дискуссии. Оснновные тенденции / Под ред. В. Михалки – М. : Весь мир, 1997. – 700 с.

23. Всемирная история. В 6 т. / Гл. ред. А.О. Чубарьян ; Ин-т всеобщей истории РАН. – Т.6. Мир в ХХ веке: эпоха глобальных трансформаций. Книга 1.– М. : Наука, 2017. – 690 с.

24. Всемирная история. В 6 т. / Гл. ред. А.О. Чубарьян ; Ин-т всеобщей истории РАН. – Т.6. Мир в ХХ веке: эпоха глобальных трансформаций. Книга 2.– М. : Наука, 2018. – 642 с.

25. *Горев, А.В.* Махатма Ганди / А. Горев. – М. : Междунар. отношения, 1989. – 373 с.

26. *Горев, А.В.* Роса на лотосе. Индира Ганди: мечты и свершения / А.В. Горев. – М : Политиздат, 1987. – 317 с.

27. *Джилл, С.С.* Династия Ганди / С.С. Джилл. – Ростов-н/Д: Феникс, 1997. – 397 с.

28. *Дубянецкі, Э.С.* Сусветная культура: Ад старажытнасці да нашых дзён: Папул. энцыкл. дав. – М.: БелЭн, 2001. – 240 с.

29. *Дэвис, Н.* История Европы / Н. Дэвис; пер. с англ. Т.Б. Менской. – М. : АСТ; Транзиткнига, 2004. – 943 с.

30. *Еремеев, Д.Е.* Ислам. Образ жизни и стиль мышления / Д.Е. Еремеев. – Мн. : 1990. – 286 с.

31. *Жискар д'Эстен, В.* Власть и жизнь / Валери Жискар д'Эстен. – М. : Междунар. отношения, 1990. – 320 с.

32. *Жуков, Г.К.* Воспоминания и размышления / Г.К. Жуков. – М. : Изд-во АПН, 1969. – 736 с.

33. *Иванян, Э.А.* Рональд Рейган: хроника жизни и времени / Э.А. Иванян. – М. : Мысль, 1991. – 411 с.

34. *Иранская революция* 1978 – 1979 гг.: Причины и уроки / Отв. ред. А.З. Аррабаджян. – М. : Наука, 1989. – 556 с.

35. *Ковалев, Б.Н.* Повседневная жизнь России в период нацистской оккупации / Б.Н. Ковалев. – М. : Мол. гвардия, 2011. – 618 с.

36. *Космач, Г.А., Космач, Е.Н.* Трагедия кумиров революции / Г.А. Космач, Е.Н. Космач. – Мн. : Университетское, 1994. – 192 с.

37. *Кошелев, В.С.* Египет: уроки истории / В.С. Кошелев. – Мн. : Университетское, 1984. – 206 с.

38. *Л.И. Брежнев.* Материалы к биографии / Сост. Аксютин Ю.В. . – М. : Политиздат, 1991. – 384 с.

39. *Майер-Стабли, Б.* Повседневная жизнь Букингемского дворца при Елизавете II / Бертран Майер-Стабли. – М. : Мол. гвардия; Палимпсест, 2007. – 406 с.

40. *Марабини, Ж.* Повседневная жизнь Берлина при Гитлере / Жан Марабини. – М. : Мол. гвардия, 2003. – 308 с.

41. *Мядзведзеў, Р.Н.* М.С. Хрушчоў. Палітычны партрэт / Р.Н. Мядзведзеў. – Мн. : Беларусь, 1989. – 240 с.

42. *Мельников, Д.Е., Черная, Л.Б.* Преступник № 1. Нацистский ражим и его фюрер / Д.Е. Мельников, Л.Б. Черная. – М. :Новости, 1991. – 462 с.

43. *Мясников, В.С.* Моа Цзэдун / В.С. Мясников // Вопросы истории. – 1990. - № 1. – С. 73 – 96.

44. *Наленч, Д., Наленч, Т.* Юзеф Пилсудский / Д. Наленч, Т. Наленч. – М. : Политиздат, 1990. – 398 с.

45. *Овчинников, В.* Сакура и дуб: Впечатления и размышления о японцах и англичанах / В. Овчинников. – Мн. : Нар. асвета, 1987. – 428 с.

46. *Огден, К.* Маргарет Тэтчер. Женщина у власти. Портрет человека и политика / к. Огден. – М. : Новости, 1992. – 541 с.

47. *Повалихина, Т.И.* История мировой экономики и международных экономических отношений: учеб пособие/ Т.И. Повалихина. – Минск: Соврем. шк., 2006. – 256 с.

48. *Политика и власть* в Западной Европе XX века / Отв. ред. М.Ц. Арзаканян. – М. : ИВИ, 2000. – 228 с.

49. *Райх, В.* Психология масс и фашизм / В. Райх. – Спб. 6 Унив. Кн., 1997. – 380 с.

50. *Розанов, Г.Л.* Конец “Третьего Рейха” / Г.Л. Розанов. – М. : Междунар. отношения, 1990. – 380 с.

51. *Самсонов, А.М.* Вторая мировая война. Очерк важнейших событий / А.М. Самсонов. – М. : Наука, 1990. – 637 с.

52. *Самсонов, А.М.* Москва, 1941: от трагедии поражений – квеликой победе / А.М. Самсонов. – М. : Моск. рабочий, 1991. – 287 с.

53. *Самсонов, А.М.* Сталинградская битва / А.М. Самсонов. – М. : Наука, 1989. – 627 с.

54. *Сидихменов, В.Я.* Китай: общество и традиции / В.Я. Сидихменов. – Смоленск: Русич, 1990. – 460 с.

55. *Сила-Новицкая, Т.Г.* Культ императора в Японии: мифы, история, доктрины, политика / Т.Г. Сила-Новицкая. – М. : Наука, 1990. – 204 с.

56. *Сталин.* Рузвельт. Черчилль. Де Голль. Политические портреты / Сост. В. Велесько. – Мн. : Беларусь, 1991. – 367 с.

57. *Толанд, Дж.* Адольф Гитлер: в 2 кн. / Дж. Толанд. – М. : Интердайджест, 1993.

58. *Ульяновский, Р.А.* Три лидера Великого индийского народа: Мохандас Карамчанд Ганди. Джавахарлал Неру. Индира Ганди / Р.А. Ульяновский. – М. : Политиздат, 1986. – 231 с.

59. *Филиппов, Б.А.* Иоанн Павел II / Б.А. Филиппов // Вопросы истории. – 1993. - № 3. – С. 49 – 67.

60. *Хоскинг, Дж.* История Советского Союза. 1917 – 1991 / Дж. Хоскинг. – Смоленск: Русич, 2001. – 496 с.

61. *Шевченко, В.Н.* Повседневная жизнь Кремля при президентах / В.Н. Шевченко. – М. : М. : Мол. гвардия, 2004. – 468 с.

62. *Яковлев, Н.Н.* Жуков / Н.Н. Яковлев. – Мол. гвардия, 1992. – 459 с.

63. *Япония:* Идеология, культура, литература / Отв ред. В.И. Горегляд, В.М. Гривин. – М : Наука, 1989. – 199 с.